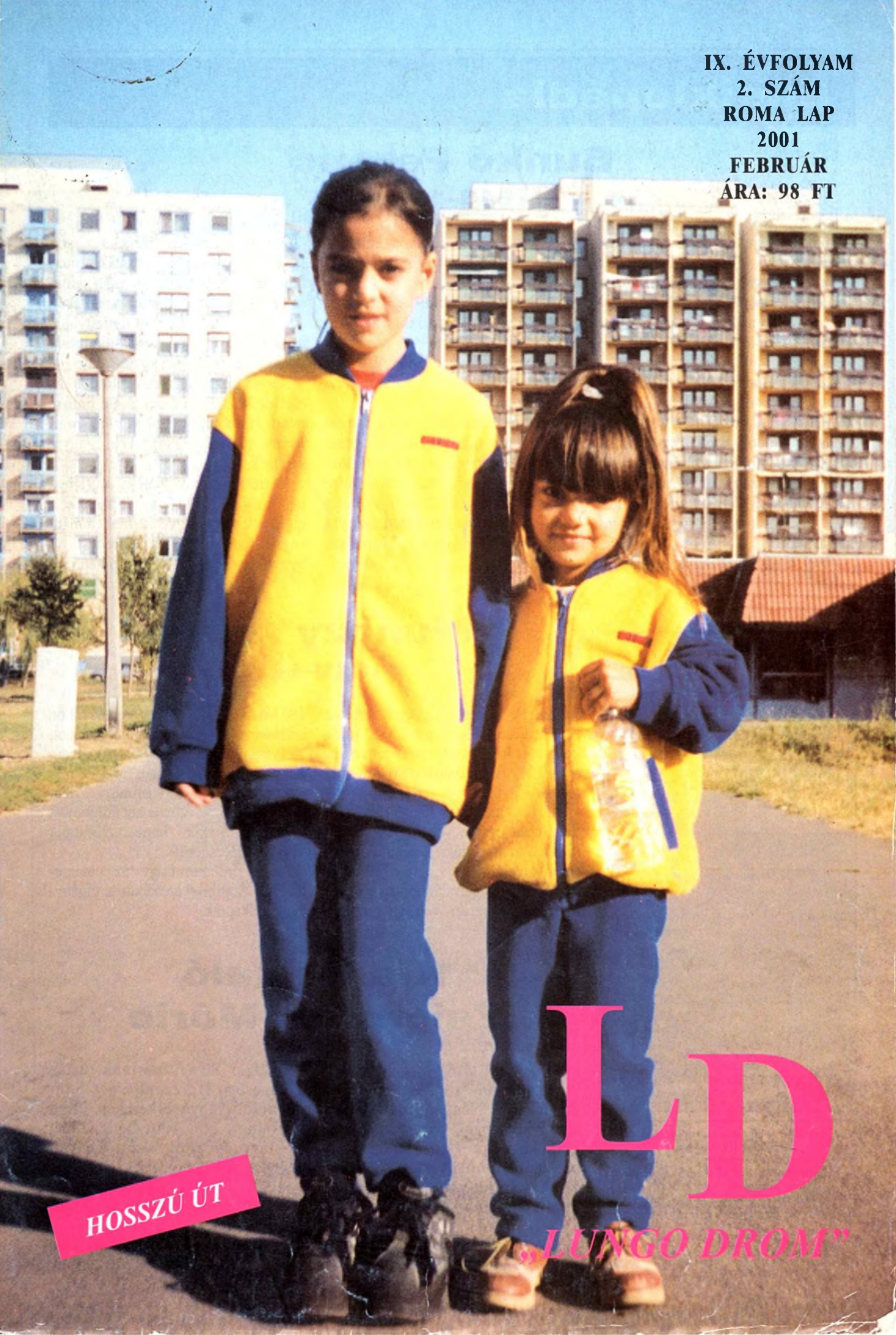

IX. ÉVFOLYAM
2. SZÁM
ROMA LAP
2001
FEBRUÁR
ÁRA: 98 FT

HOSSZÚ ÚT

LD

„LUNGO DROM”

Bunkó Ferenc (1813–1891)

Bunkó Ferenc híres fővárosi zenekarvezető, 1813-ban született a Gömör megyei Osgyánban. Apja szintén jeles népzeneész volt és nagypapja, mint fiatal klarinétos részt vett Mária Terézia koronázásán 1740-ben Pozsonyban.

Azelőtt a Bunkó családot Bari Muringnak hívták és csak 1810-ben Bunkó édesapja szerezte meg a mostani nevet oly módon, hogy a szomszédos füleki vár kántoránál volt muzsikálni, feltűnt és hosszú nyakával, amelyen a szokottnál nagyobb volt a feje, s a füleki jókedvű kántor e szavakkal marasztalta őt:

– Hej, te nagyfejű Bunkó, maradj itt nálam!

Úgy is lett és Bunkót, mint jó hallású zenészt, pompásan képezte ki a kántor.

Fülekről Losoncra került, ahol egész 1849-ig tartózkodott zenekarával. Amikor az oroszok teljesen elhamvasztották Losonc városát, Bunkónak is mindene odaégett.

A koldusbotra jutott jeles zenész gróf Keglevich egyik birtokára költözött át, majd Egerben tartózkodott, ahonnan csakhamar híre ment a fővárosba is, úgy hogy 1860-ban **Vahott Imre** és **Lisznyai Kálmán** meghívására a fővárosban telepedett le.

Bunkót kortársai Bihari után a legjobb zenésznek tartották, mert kevés primás játszotta oly ritka zamatossággal és tűzzel a magyar nótákat. Akik hallották bűvös nyirettyűjét, azokat zökögásra és ujjongásra fakasztotta az a kevéske négy húr.

Bunkó sokat utazott külföldön is, többek közt Párizsban és Berlinben, majd Hamburgot kereste fel, mindenütt dicsőséget aratva a magyar zenének.

A ritka szerény zenész 1891-ben halt meg a fővárosban. Temetése a cigányok nagy részvétele mellett ment végbe és holtteste a Kerepesi úti temető egyik díszes helyén pihen.

Címlapon: Lukács Ilona felvétele

Munczy Ádám (1819–1888)

Munczy Ádám, egykori soproni zenekarvezető, Munczy Lajos jeles, konzervatóriumot végzett zenész édesapja, 1819-ben született a Sopron melletti Börényben.

Már fiatal korában rendkívül tehetséges zenész volt, úgyhogy klarinétzsolói az egész Dunántúlon híresek voltak.

1848-ban, a forradalomban, Farkas Miska bandájában vett részt, majd

1873-ban Lajos fia zenekarához csatlakozott és bejárta Németországot, Norvégiát, Portugáliát, végül pedig Amerikát. Hazatérte után nyugalomba vonult Sopronban. Munczy ritka gondossággal neveltette két fiát, Lajost és Bélát, akik konzervatóriumot végeztek Bécsben.

Az ő érdeme, hogy az elnémetesedett Sopron városában a cigányzenét felkapták.

Kis Csikaló Zsigmond Móric

Az egyik első szegedi zenekarvezető volt, 1882-ben született Szegeden. Négy gimnáziumot szülővárosában végzett, majd beiratkozott a városi zeneiskolába, ahol **Dambrowszky Viktor** és **Főkövy Lajos** voltak a tanárai. 17 éves korában segédprimása lett a

szabadkai **Piros Józsinak**, aztán Zomborban **Herczenberger Sándornak**, Nagybecskerekén **Dick Gyurinak** stb. 1906-ban bandát alakított és attól fogva kedvelt primása volt Szegednek.

(Csemer Géza: Habiszti)

ROMA LAP

Megjelenik havonta a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségéért” Közalapítvány támogatásával.

Kiadja: az „Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítvány
5000 Szolnok, Aranka utca 3.

Szerkesztőségünk telefonszáma megváltozott!
Új elérhetőségünk:
Telefon/Fax: 06-56/513-952, 513-953, 513-954
e-mail: lungodrom@matavnet

Főszerkesztő: Paksi Éva

Főmunkatárs: Farkas Kálmán

Tervezőszerkesztő: Arabeszk 3 Bt.

Munkatársak: Botosné Kótvé Lilla,
Bubáné Csapó Ilona, Bujdosó Jánosné,
Lukács Ilona, Pálfi Elvira, **Rácz Lajos**

Felelős kiadó: Farkas Flórián

Nyomdai munkák:

REPRO STÚDIÓ Nyomdaipari Egyéni Cég

ISSN 1216-982X

A nem kért kéziratokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Szerkesztőségünk a mienktől eltérő véleményt is közli.
A leveleket esetenként rövidítve, szerkesztett formában adjuk közre.

Szécsi Magda

Tündérországi Hóhérok

Előfordul olykor,
napokig nem élek.
Tetszhalott félelmemben
bámulok szürkéséget.
Repedező agyakat
épnek tűnő, semmi
kis
ember -
árnyakat,
s angyalokat:
Ezüstkarmokkal
húznak körém rejtélyes,
talán
múltamból
ismerős
vonalakat.
Bámulok szürkéséget.
Puhaorrú
igazságokat.
Holtan is fájnak...
(Hol ácsolják koporsóját
az olcsó szóvirágnak?)
Zokognak
bennem
a könnyek...
Uram!
Uram...ott...
az elérhetetlenben.
Segíts, ha semmiségemet
szemeid látják!
Tündérországi hóhérok
a feltámadásomat várják..

Villanásnyi emlék

Mint jól sikerült díszlet
állt a férfi színpadon.
Vártad: hisztérikusan
felnevelsz, de sírni
kezdte a saját válladon...

Nézz úgy

Nézz úgy rám,
mintha fájna, ha
tekinteted egyszer
sehol
sem
találna...
mert, amim van
s ami vagyok, mintha
csak képzeletemben
élne.
Te maradtál
a valóság egyetlen
kézzelfogható
ténye...

Sosem volt

Érzések szívbe szorulva:
emlékek hevernek szerteszórva,
össze már nem szedhetem.
Emlék vagyok én is,
sosem volt szerelem...

Nem áldozat

Nem veszek
levegőt
míg
nem
szeretsz!
(Legyilkol
szépen
az
idő...)

Nem túl nagy
áldozat, ha
szerelmes
a
csúnya
nő...

● Fél éve várnak politikai menedékjogra a zámolyi romák Strasbourgban, de még mindig nem kaptak választ kérelmükre. A városba érkezett roma csoport egyelőre a helyi önkormányzat által rendelkezésre bocsátott ideiglenes szálláshelyen várja beadványai elbírálását. Kiszivárogtak olyan információk, miszerint a francia menekültügyi hatóság megadná a politikai menedékjogot a romák egy részének. A döntés erős politikai üzenet lenne az európai uniós tagságra készülő Magyarország számára, mert már az elmúlt években az uniós országok jelentések figyelmeztettek a roma kérdés meg-

áldozatául esett. Fontos lenne, hogy a kormány végre világosan fogalmazza meg álláspontját, mert ez kedvezőtlen nemzetközi visszhangot vált ki.

● Kaltenbach Jenő, a kisebbségi jogok országgyűlési biztosa törvénytervezetet nyújtott be az egyenlő bánásmód biztosításáról, a rasszizmus és az idegengyűlölet elleni fellépésről. Az indítvány a rasszizmus minden formáját tiltaná, és szigorúan büntetné. A parlament kisebbségi bizottsága szerint itt az ideje, hogy a kormány megalkossa a diszkriminációellenes törvényt. Dávid Ibolya, igazságügy-miniszter

házak rövid időn belül teljesen „lezüllöttek”.

● A roma nemzet képviselőket követel az Európai Unióban, a későbbiekben pedig EU-állampolgárságra tart igényt, nyilatkozta Emil Scuka, az International Romani Union elnöke. A nemzetközi szervezet a szlovák kormány támogatásával projektet indított a szegénység leküzdésére. Az elnök szerint a 10–15 milliós európai cigányságot nem lehet kisebbségnek nevezni. Az Európai Unióban képviselt roma nemzet szót emelhetne a szét-szóródott romák érdekeiért, hiszen nekik nincs anyaország a

A hónap hírei

oldatlanságára. A romákat egyébként felvették a szociális lakást kérelmezők listájára, de csak akkor kaphatnak lakást, ha menedékjogi kérelmeiket pozitívan bírálják el. Munkahelyet is biztosítanak, a férfiak a vendéglátó-iparban, a nők pedig egy papíruzemben találhatnának munkát.

● A Belügyminisztérium közigazgatási államtitkárának, Felkai Lászlónak nyilatkozata szerint a mostani választási ciklusban sem jutnak országgyűlési képviselőkhöz a nemzeti és etnikai kisebbségek. Az Alkotmánybíróság döntése értelmében 1993 óta mulaszt e téren a parlament, mert nem oldotta meg a kisebbségek részvételét a törvényhozásban. Kaltenbach Jenő, a kisebbségi jogok országgyűlési biztosa elítélően minősítette, hogy a jelenlegi összetételű parlamentben sem jön össze a konszenzus. Számos kisebbségi önkormányzat elnöke szerint, a kisebbségi képviselő ügye ismét pártpolitikai érdekek

szerint széleskörű társadalmi összefogást igényel a megkülönböztetés elleni „harc”. A miniszter asszony egy törvény-előkészítő bizottság létrehozását kezdeményezi.

● A kormány egyik január eleji ülésén úgy döntött, hogy bővíti a lakástámogatási rendszert. A roma lakásépítési programra 300 millió forint jut. De a családok csak akkor vehetik igénybe a dotációt, ha gyermekeik iskolába járnak, valamint az egyik szülőnek van munkahelye, illetve közmunkásként vagy közhasznú munkásként dolgozik. Orbán Viktor miniszterelnök az OCÖ segítségével szeretné végrehajtani a programot, melynek feltételül szabta, hogy az OCÖ csak akkor szervezheti meg az építkezéseket, ha garanciát tud vállalni az új lakások tisztességes használatára és karbantartására. Merthogy – véleménye szerint – sok esetben a roma családoknak épített

hátuk mögött, mint a legtöbb etnikumnak.

● Február 10-én kezd sugározni az első roma rádió. Magyarországon eddig még nem működött cigány rádió. A sugárzásért folytatott küzdelemben a szervezők egy hónapon át, napi 24 órában bizonyíthatnak az FM 88,8 ideiglenes frekvencián. (Budapesten és környékén fogható.) A Rádió C komoly lehetőséget kap, hogy külső beavatkozás nélkül megmutathassa milyenek is valójában a romák, és milyenek látják a körülöttük lévő világot. Szabadon bemutathatják kultúrájukat, szokásaikat. A Rádió C megpályázta a 7 évre szóló állandó frekvenciát, melyről a közeljövőben döntenek.

● Tavaly került napvilágra, hogy a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bogácson több ponton is megsértették az egyenlő bánásmód elvét, miszerint az általános iskolában a roma tanulókat elkülönítik a többi

A fotó csak illusztráció

tanulótól. Külön osztályba járnak, külön étkeznek az ebédlőben, elkülönítve játszanak az udvaron, és külön WC-t használnak. Az oktatási miniszter vizsgálatot rendelt el, és az etnikai és kisebbségi ombudsman megállapította, hogy az iskola súlyos diszkriminációt követett el.

● A babócsai vállalkozás, a Somogyi Cigányságért Kht. öt jelentős cigányszervezet összefogásával jött létre tavaly nyáron azzal a nem titkolt céllal, hogy munkalehetőséget biztosítson a nehéz helyzetben lévő romáknak. Léte most veszélybe került, mert a pályázatokon elnyert pénzek átutalása késik. Telephelyükön a fűrészüzemben jelenleg 22 embert foglalkoztatnak, tavasszal pedig szeretnék beindítani a biotégla gyártó részleget, és így 50 főre bővíthetnék a létszámot. Az anyagi gondok miatt azonban ez meghiúsulhat, vagy elhúzódhat. Különböző forrásokból 44 millió forintot vártak, de ebből csak a munkaügyi központ támogatását kapták meg. Telephelyük még egy másik vállalkozás tulajdonában van, melyre az eladási szerződést megkötötték, azonban

kifizetni nem tudják. A tulajdonosnak pedig fogytán a türelme.

● Felmérést készít februárban Szolnok önkormányzata a helyi cigány kisebbségi önkormányzattal együttműködve a városban élő roma fiatalok oktatási-nevelési helyzetéről. A felmérést nevelési-oktatási intézményekben egyaránt elvégzik, s megtudakolják a gyerekek, a szülők és a pedagógusok véleményét. A felmérés kapcsán Dr. Pálfi Miklós, a cigány kisebbségi önkormányzat elnöke hangsúlyozta: csak azokat keresik meg, akik romáknak vallják magukat, azaz vállalják származásukat.

● A Magyarországon élő és hivatalosan elismert kisebbségek működő ifjúsági szervezetei aláírták a Magyarországi Kisebbségek Ifjúsági Fóruma alapító okiratát. Az alapító okirat aláírói: Bolgár Ifjúsági Egyesület, Bronzklub Egyesület, Magyarországi Szlovének Szövetsége, Magyarországi Ukrán Kulturális Egyesület, Örmény-Magyar Baráti Társaság, PRAMEN – Központi Szlovák Táncegyüttes, Bölcsészek a Magyarországi Német-ség Kultúrájáért, Magyarországi

Ifjú Németek Közossége, Magyarországi Ruszinok Szervezete, Örmény Ifjúsági Egyesület, Peter Rosegger Egyesület, Lengyel Ifjúsági Egyesület és a Romaversitas Program képviselői. A Németek Házában megtartott rendezvényen jelen volt Kaltenbach Jenő, az emberi jogok országgyűlési biztosa is, aki jelentős eseménynek nevezte a nemzeti és etnikai kisebbségek együttműködését szorgalmazó ifjúsági fórum megalakulását.

● A Legfelsőbb Bíróság jogsértőnek találta a karcagi önkormányzat azon gyakorlatát, hogy 1991-96 között csak az kapott átmeneti és rendkívüli segélyt, aki vállalta, hogy önkéntes munkát végez a városért. A karcagi Pártok Házában összegyűlt romákat Varga István, a cigány önkormányzat elnöke és ügyvédjük, Dr. Farkas Lilla, a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogvédő Irodától, szombaton tájékoztatta az ítéletről. Az előzményeket az ügyvédnö foglalta össze: a megyei bíróság ítélete alapján a felperesek, azaz a romák 1991-96 között ha rendkívüli vagy átmeneti szociális segélyért fordultak az önkormányzathoz, akkor öt-tíz napig a város gondnokságon munkát kellett végezniük, hogy segélyt kaphassanak. A megyei bíróság 1999. május 5-i határozatában ezt jogsértőnek minősítette és a munkadíj plusz a késedelmi kamat kifizetéséről is rendelkezett. Az ügy a Legfelsőbb Bíróságon folytatódott. Itt 135 embert képviselt az ügyvéd, a bíróság múlt hét csütörtökön közülük 99 romának ítélte meg az elmaradt munkadíj és kamatainak kifizetését. A jogerős döntés értelmében 15 napon belül az önkormányzatnak fizetnie kell. Ez 5-20 ezer forintot jelent fejenként, ami a 99 ember esetében a kamatokkal együtt 1,3 millió forint.

Dr. Farkas Lilla szerint a per erkölcsi mondanivalója, hogy a munkáért munkabért kell fizetni, a rászorulóknak pedig segélyt kell fizetni a rászorultság miatt.

Összeállította: Lukács Ilona

Alamizsna – effektus

Rólunk, hozzánk és az egész ország közvéleményét tájékoztatva csak úgy, olyan stílusban, hangnemben és lekezelő módon lehet szólni legfelsőbb szintről, történetesen **Orbán Viktor** miniszterelnök úr részéről, hogy a cigány ember azt érezze, méltóságában sértették meg? Őszintén szólva nem értem azt a retorikát, s azokat a mondavacsínált összefüggéseket, amelyeket ok-okozati aspektusból igyekezett a romák 300 milliós lakásépítési programjához kötni.

Azt érzem, s ezt sugallta a miniszterelnök úr, hogy idegen vagyok hazámban. Mintha abban az ominózus január 10-ci szerda reggeli nyilatkozatában a cigányokról szólva, nem is magyar állampolgárokhoz beszélt volna. Az volt az ember érzése, hogy a cigányság a beígért 300 millióval alamizsnát kap, olyan filléreket, amelyeket aztán meg kell ám becsülni, mert azt máshonnan, a magyar adófizető polgárok zsebéből vették el. Ebből az okfejtésből egyenesen ered az a következtetés, mely szerint a magyarországi cigányság úgy ámblokk, teljes egészében, totálisan kiszolgáltatott.

Elképesztő. Kimondva vagy kimondatlanul mi következik ebből az Orbáni fejtegetésből? Az idegenekként itt élő romák és a magyarság szembeállítás. Az amúgyis intoleráns magyar társadalomban szunnyadó-éledő cigány magyar ambivalenciák növelése. Enyhén szólva különben is elég nevetséges egy 300 milliós „adományt” roma lakásépítési programként aposztrofálni. Ez nélkülözi a realitásokat. Különlegesen akkor, ha a 300 millió felhasználásából kell fedezni a közművesített telkek kifizetését és a megfelelő (ezt nem értem!) komfortfokozatot.

E„megfelelő” komfortfokozatnál szeretnék visszatalni arra a már-már legendás, mesébe illő „föltépkedett parkettáról, tönkretett nyílászárókról”, amelyek, egyáltalán nem mellékes adományi feltétel-motívumként szerepeltek Orbán Viktor miniszterelnök úr beszédében. Mert azt nem szeretné látni, hogy olyan sorsra, ebek harmincadjára jussanak, a majd (mikor?) megépítendő roma családi házak, mint egykor az átkos Kádár-rendszerbeliek. Hasonlít ez a parkett felszedési effektus analógia ahhoz a bizonyos kabát-lopási ügyhöz. Ez az előítéletek táplálását segíti.

Figyelmesen végig hallgattam Orbán Viktor miniszterelnök úrnak a XXI. század első szerdáján, az új évezred hajnalán elmondott ígérvényeit, már ami a cigányságot illeti. A híres Rajkin féle effektus jutott az eszembe, amikor a neves orosz konferanszié-humorista azt mondja: „Valami van, de nem az igazi.” Nos, csak ennyit a kormány 300 milliós „ajándékaról”. Reméljük ez csak valóra válik! A közmondást idézve csak azt mondhatom: „ha adnak fogadd el, ha ütnek szaladj el.” Nos, nem ütnek, adnak, s reméljük meg is kapják azok, akiket illet.

Van azonban egy megjegyzésem a 300 millió forinttal kapcsolatban. Szósz szerint idézem a Népszabadság Roma lakásépítési programja címmel 2001. január 11-ci számában megjelent információból a következő mondatot a teljesség kedvéért: „A kormány legutóbbi ülésén úgy döntött, hogy új elemekkel bővíti a lakástámogatási rendszert. A roma lakásépítési programra 300 millió jutott.” Ezt a jutottat szeretném kiemelni, hangsúlyossá tenni. Úgy hangzik, mintha maradékként, könyöradományként adná a kormány. Tisztesség ne essék, nekem erről az a cigány banda jut az eszembe, amikor a primás elosztja a keresett lóvét. A

bögös is tartja a markát, s azt mondja a primásnak: „Nekem nem jár? Jár, válaszolja a primás, csak nem jut.” Nos ennyi jutott a roma programra. Hogy hány rászoruló, cigány család marad ki ebből a juttatásból, ne firtassuk. Hogy a látszólagos pozitív diszkrimináció elve miképpen csapódik le a szegények társadalmán, az egy újabb válságos helyzetet teremthet. Ez esetben a szegény romát, a szegény magyarral állítják szembe. Kinek jó ez?

Gesztus értékű, hogy a miniszterelnök úr kijelentette: a programot az Országos Cigány Önkormányzat részvételével akarja végrehajtani. Hasonló együttműködést sürgettünk már az első középtávú roma program elfogadása idején is. Reméljük, ha késve is, a hatalmi elit végre rádöbben: csak együtt, közös elhatározással, cselekvéssel lehet eredményeket elérni a legnyomasztóbb, s az EU jelentésekben is céltáblaként használt romagondok megoldásában.

Az Országos Cigány Önkormányzatnak, a magyarországi cigányságnak nem érdeke a szembeállítás! Minden lehetőséget ki kell használni, kompromisszumot keresni a hatalmon lévő kormányokkal a cigányság élethelyzetének mindenoldalú javítása érdekében. Tisztességesen kell szolgálni a cigányság érdekeit! Ám ez egyáltalán nem jelenti, s nem is jelentheti azt, hogy lekezelésünket, emberi méltóságunk megsértését szó nélkül hagyjuk!

Szeretnénk hinni, hogy amikor segít a kormány, nem kegyet gyakorol, nem morzsa elvként jár el a cigánysággal szemben.

Egyenjogú és főleg egyenrangú állampolgárai szeretnénk lenni e hazának. És ha „felülről” szólnak hozzánk, tegyék tisztességgel, emberséggel, felhangok nélkül.

Farkas Kálmán

Lakásrombolás Somsályon

Meghiúsult a Lakatos család beköltözése

Somsály, az egykor bányász település még a tanácsi rendszerben lett az észak-borsodi város, Ózd közigazgatási része. Lakatos György családját 2000. nyarán költöztették az ózdi Árpád vezér úti önkormányzati lakásból tartozásuk miatt. Július hetediké óta a helyi Családok Átmeneti Otthonának lakója Lakatos György, felesége és két kiskorú gyermeke, akik 13 és 7 évesek. December 7-én, délelőtti költöztek volna be Somsályon, a Somsályfő 13. szám alatti házba, de a lakást ismeretlen tettesek megrongálták, így lakhatatlanná vált.

Az átmeneti otthonban Bertáné Várnay Ilona otthonvezető fogadott.

A bent tartózkodásuk alatt a Lakatos család tagjai a házirendet betartják, a gyerekek rendszeresen járnak iskolába. Az édesanya minden nap mos, főz, gondoskodik a gyerekekről. A helyi kisebbségi cigány önkormányzat vállalta, hogy három hónapig a térítési díjat fizeti a család után.

Mennyi ideig biztosított itt a családok elhelyezése?

Hat hónapig tartózkodhatnak az átmeneti otthonban a családok, s majdan nekik kell gondoskodni gyermekeik ellátásáról. Felhívtam Lakatosék figyelmét a takarékoskodásra, hogy önálló otthont tudjanak venni. November végén a szülők jelezték, találtak számukra megfelelő lakást Somsályon 200.000 forintért, de ekkor még ennyi megteremtő pénzük nem volt.

Szerződés rögzíti, hogy a 20.000 Ft foglaló megfizetése után, a törlesztés havi 10.000 Ft-os részletekben történik.

Milyen volt a család hangulata ekkor, s Önök hogyan segítették őket a továbbiakban?

Boldogok voltak, hogy hajlák lesz felettük, s gyermekeiket nevelhetik. Munkatársaimmal próbáltunk a lakásba bútorokat, konyhai eszközöket szerezni. Kértük a karitatív szervezetek segítségét, mivel a Lakatos család bútorzata a kilakoltatáskor használhatatlanná vált. A költözést akkor javasoltuk, ha a tüzelő biztosítva van. A kiköltözést december 7-én terveztük, a járművet a Családsegítő Szolgálat és Átmeneti Otthon biztosította. Csütörtökön, december hetedikén fél 11 órakor megdöbbenve tapasztalták, hogy a szoba-konyhás, előteres, spájzos kis lakást vandál módon szétverték, s így lakhatatlanná vált.

Az 58 éves családfő, Lakatos György sapkáját kezében gyűrögetve mondja:

Hála Istennek sikerült ezt a lakást Somsályon megvenni. Örültünk neki és nagy boldogsággal költöztünk. A lakást nem ismertem fel, úgy meg volt rongálva. Az ajtókat, ablakokat tokostól kiszedték. A tetőt, a falakat és a kámenyt elkezdtek bontani, de a kályhát is elvitték. Megtettem a feljelentést a rendőrségen, bízom benne, hogy megkerülnek az elkövetők és kártalanítják a családomat.

Aradi Pál, az Országos Cigány Önkormányzat Somsályon élő alelnöke.

A lakásvásárlás egy átfogó szociális munka volt. Oroszlánrésze ebben Bertáné Várnay Ilona otthonvezetőnek volt, aki segített abban, hogy a Lakatos család is lakáshoz jusson vásárlás révén, s én is részt vettem ebben. Lakossági ellenállásról van szó, hogy a család elhíresült, s nagy probléma van a bevándorlókkal Somsályon is. A család elhíresült volta hamarabb jelent meg, mint maga a család. Mindenféle rombolást elítélek, amely ilyen alpári cselekedetben nyilvánul meg. A tiltakozásnak ezt a módját mélyen elítélem.

Mit tesz Ön?

A további fejlemények keretében levélben felhívom a helyi kisebbségi önkormányzat figyelmét, hogy hatékonyabban működjön közre, az átmenetileg elhelyezett családok ügyében. Ez az ügy rendőrségi és polgári peres eljárást von maga után. Nem cigányellenességről van szó. Somsályon sokan laknak romák és egy véleményen vannak a nem cigányokkal Lakatosék megítélésében. Értékelendő feladat, hogy a lakosság ilyen tettekkel hangot ad véleményének, amelyet nagyon szomorú tényként kell kezelnem. Engem izgat, hogy hová fejlődhet ez a barbár megnyilvánulás? A jövőt illetően, az átmenetileg elhelyezett családok ügyét támogatom, megerősítve a helyi kisebbségi önkormányzat illetékességét. Számítok arra, hogy mind a város és az ózdi kisebbségi önkormányzat bevon egy átfogó érdemi munkába.

Józsa Zoltán

Felhívás

A Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal közleménye a népszámlálásról

A 2001. évi népszámlálásról szóló 1999. évi CVIII. Törvény rendelkezései szerint hazánkban 2001. február 1-21. között kerül sor a lakosság és a lakások általános összeírására.

A népszámlálás nemzetközileg elfogadott alapelvek figyelembevételével történik, célja az élet- és társadalmi viszonyok, a családi kapcsolatok, a lakáskörülmények, a népességet jellemző struktúrák megállapítása, bemutatása.

A népszámlálás az ország területén élő vagy bejelentett lakóhellyel, tartózkodási hellyel rendelkező magyar állampolgárokról, valamint a három hónapnál hosszabb ideig itt tartózkodó nem magyar állampolgárokról terjed ki.

A népszámlálási kérdőív a válaszadó nevét, adatait nem tartalmazza, a nyilatkozó anonimitását törvények garantálják.

A kérdőíven szerepel a nemzetiségre, nyelvismeretre, vallásra, hitfeltekereze vonatkozó kérdések is, melyek megválaszolására senki nem kötelezhető.

Magyarországon az elmúlt évtized demokratikus változásai, a kialakult jogállam és jogbiztonság alapján megteremtődtek a feltételei

a kisebbségi identitás kinyilvánításának, illetve vállalásának is. A kisebbségi jogok biztosítása nem függvénye a népszámlálási adatoknak, viszont a népszámlálás során szerzhető ismereteket valamennyi nemzeti és etnikai kisebbségi közösség jól tudja majd hasznosítani.

A Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal fontosnak tartja, hogy a népszámlálás alkalmával a magyarországi kisebbségi közösségek tagjai, a törvényben biztosított anonimitás mellett kinyilvánítsák anyanyelvi kötődésüket, meglévő kulturális identitásukat. Mindannyiunk érdeke, hogy a népszámláláskor a valóságnak megfelelő képet kapjunk a kisebbségi közösségekről.

A Hivatal, a Kormány kisebbségeikért felelős intézményeként bizik abban, hogy a Magyarországon élő kisebbségi polgárok átérzik a népszámlálás fontosságát és hozzájárulnak annak eredményes megvalósításához.

Budapest, 2001. január 24.

Fretyán István

AZ ORSZÁGOS CIGÁNY ÖNKORMÁNYZAT FELHÍVÁSA

Mindannyian értesültünk már arról, hogy ez év februárjában országos népszámlálás lesz hazánkban. Legfeljebb tíz évente előforduló cseménnyről van szó, amikor is a Magyarországon élő népességről a legfontosabb adatokat összeírják.

Sokakban kelthet ez bizonyos félelmet. De erre semmi okunk nincs, hiszen az adatszolgáltatás névtelenül történik. Így valamennyiünk személyes döntésén múlik, melyik népcsoporthoz, nemzetiséghez soroljuk magunkat. Ha vállaljuk cigány származásunkat, az országos

népszámlálás erre lehetőséget nyújt. Végre bebizonyosodhat, valójában mennyien élünk Magyarországon, abban a közös európai hazában, melyben mindenkit megilletnek az emberi és kisebbségi jogok.

Méltósággal vállaljuk cigány származásunkat, hogy gyermekeink, unokáink ugyanígy megtehessek!

Budapest, 2001. január 31.

Farkas Flórián elnök

Kitüntették az Országos Cigány Önkormányzat Nyíregyházi Oktatási és Továbbképző Központját

Kármán Tódor-Díj a Nyír-Dinamikának

Kilenc esztendővel ezelőtt egy forró júliusi napon segítséget és támogatást remélve kopogtatott be a Magyarországi Cigányok Kulturális Szövetsége Nyíregyházi Megyei Tagszövetségének Zöld-irodaházi szobájába két elkötelezett, a cigányság oktatásügyét segíteni és szolgálni kívánó barátunk. Az idősebb, már nyugdíjas főiskolai docens **Harangozó László**, valamennyiünk Laci bácsija, a csupa szív ember, az igazi néptanító. A másik egy határozott, céltudatos, tettekre kész férfi, **Lökös Sándor**, az egykori nagy-hírű Nyíregyházi Mezőgép Vállalat oktatási főosztályának vezetője, aki évek során szinte a semmiből teremtetten meg azt a Nyír-Dinamikát, amelynek égése alatt immár tizedik esztendeje romák százai fejezhették be az általános iskola 7-8 osztályát, s a különböző tanfolyamok elvégzésével jutottak munkához, kenyérkeresethez.

Őszintén szólva, akkor bizonyos fenntartásokkal fogadtam Lökös Sándor lelkesítő szavait, arra gondolva, hogy ez nem más, mint felfújás, s mint annyi más kezdeményezés elhal ez is. Örülök, hogy nem így történt. **Farkas Tiborral**, az OCO egyik alelnökével kiegészítve egy olyan alkotó triumvirátus született, akik minden nehézséget leküzdve láttak hozzá a cigányok képzéséhez.

Lehetetlen arra vállalkozni, hogy egy rövid dolgozatba sűríteni lehessen kilenc, sok küszködéssel, rábeszéléssel, szervezéssel, utána járással, újrakezdéssel, az ügy iránti elkötelezettséggel teli esztendőt, s annak tanulságait. Ha a kezdeményezés élén nem a tizenhárom gyermekes családból származó Lökös Sándor lett volna, bizonyára nem is sikerül. Ő azonban még a régi világban gyerekként élte meg a szegénységet, a nélkülözést, s szívében hordozta a romák szenvedéseit, s megpróbált ellene tenni. Nem csak szóban, tettekkel is. Alig van Szabolcs-Szatmár megyének olyan faluja, amelynek cigány telepén meg ne fordult volna. Minden egyes hallgató megnyeréséért napokat talpalt Laci bácsival, Farkas Tiborral, s milyen nagy öröm volt számomra is, amikor meghívtak egy-egy tanfolyam záróvizsgájára.

Lökös „Sanyi bácsi” „testvérükké” elfogadták, s ma sem múlik el nap, hogy egy volt hallgatójuk fel ne keresné, ne kérne segítséget tőle. És ő soha nem elutasító. Lökös Sándor mondta egyik alkalommal: „Krisztusi küldetést vállal az, aki a cigányság ügyét szolgálja”. S ezt ő szeretetből, a romák sorsával azonosulva teszi. Segített! És ezt cselekszi ma is. A társaság

Lökös Sándor

megalakulásakor mintegy 300 fiatal mentett meg attól, hogy az utcára kerüljön. Most az óraadó tanárok és szakoktatók átlagos havi létszáma meghaladja az 50-et. Felvállalták a cigány munkanélküliek szakképzését. A képzés elősegítése érdekében 21 képzési programot dolgoztak ki és kiadtak 16 szakkönyvet.

Kilenc év alatt 65 különböző tanfolyamon csaknem 1.100 roma tett sikeres vizsgát a mezőgazdasági építőanyag-készítőtől, a cigány gazdaképző és roma gazdaasszonyképzőig, s minősített hegesztőt. 1996-ban méltán tüntette ki a Munkaügyi Minisztérium Lökös Sándort „Munkaügyért”-díjjal. A munka nélkül maradt, többszörösen hátrányos helyzetű

cigány emberck sorsának jobbrafordulása, szegénységből való kitörése, beilleszkedésük érdekében kifejtett tevékenysége elismeréseként a „Magyarországi Cigányokért Közalapítvány” kuratóriuma 1998-ban Lökös Sándornak ítélte oda a Kisebbségi-díjat.

És 2000-ben az általa irányított alkotó-oktató gárda elnyerte az egyik legnevesebb szakmai kitüntetést, a Kármán Tódor díjat, melyért kétségtelen a legtöbbet a tizenhárom gyermekes családból jött, s a roma ügyet szíven viselő Lökös Sándor tett.

Gratulálunk neki és az oktató-képző gárda minden tagjának.

F.K.

Az Oktatási Miniszter által alapított Kármán Tódor-Díj

A Kármán Tódor-díj odaítélésének rendjét szabályozó kiírásban a következő prioritások fogalmazódnak meg:

- Olyan szervezetek kaphatják meg az elismerést, amelyek kiemelkedő támogatást nyújtanak a tanulói, hallgatói ösztöndíjakhoz.

- Az ösztöndíjakban részesülő hallgatók támogatása szakmai programokon keresztül valósul meg.

- A díjazottak kiválasztásakor kiemelt szempontnak tekinthető a gazdasági szervezetek által a felsőoktatási intézményeknek nyújtott támogatás szakmai tartalma, jellege, célja és eszközei, valamint azok együttes értéke.

A díjazottak személyére bárki javaslatot tehet, a jelölés indoklásával. A díjazottak személyéről az oktatási miniszter által felkért kuratórium dönt.

Munkában a tanoda

Az ózdi Tagore-Tanoda a szeptember végi átadás óta intenzív tanulmányi felzárkóztató és képességfejlesztő munkába kezdett.

Mint minden új törekvésnél, problémák, akadályok adódhatnak, amelyek összefogással áthidalhatók. Nagy feladatra vállalkozott a tanoda.

Azt szeretnék, ha ezek a gyerekek, fiatalok már más módon keresnék az életben az utat.

Pozitív gondolkodásuk következtében a családalapítás, leendő gyermekeik nevelése új alapokon történik.

A megfelelő életvitel a társadalmi beilleszkedésüket segíti elő.

Szerda délután fél három.

Egymás után érkeznek a különböző életkorú iskolás gyerekek a tanodába.

Udó 4. osztályos tanuló, az édesanyja kíséri.

Terike 53 éves törekeny asszony.

– Jó, hogy megalakult a tanoda. A gyerekek közösségben vannak, foglalkoznak velük, így a leckét jobban megértik. A fiam tanulmányi eredménye négyes, a megalakulás óta ide jár. Mi szülők otthon nem tudunk segíteni az angolban és a matematikában, az a tanárok feladata.

Mindegyik fiatal munkához lát, a fejek, a könyvek, füzetek felé hajlanak. Az alsó és felső tagozatos diákok külön csoportot alkotnak. Dr. Tóth Józsefné, Erzsike türelmesen, mosolyogva megy asztaltól asztalig. Kisugárzása van a tanulókra, s ahol szükség van a segítségre, készségesen megbeszéli a feladatot a diákkal. Tóthné eredeti végzettsége agrármérnök. 1991 óta tanított a helyi 48-as úti Speciális Általános és Szakiskolában. A hátrányos helyzetű fiatalokkal már ott elkezdett foglalkozni. A roma fiatalok szakképzését vezette, több fiatal szakmához segítve, biztosítva nekik az elhelyezkedési lehetőséget a városban.

– A segítő szándék és a szociális érzékenységem hozott ide. A gyerekek és az emberek iránti szeretetből végzem ezt a nemes feladatot. Ez a tanoda minden gyermek előtt nyitva áll, s lényegében nem

csak romákkal, hanem hátrányos helyzetű fiatalokkal is foglalkozunk. Volt olyan kislány, aki az egész tanóra alatt fogta a kezem. Szeretet hiányban szenvednek. Városunk munkahelykínálata szűk keretek között mozgott. A hátrányos helyzetben lévő családoknak a torzult értékrendje, életvezetése, a semmittevésre kárhoztatott gyerekeket a csavargás, ivás, kábítószer, az egészségrontás talajára sodorja. Mi sietünk a segítségükre, hogy ne halmozzanak bajt bajra.

Másik beszélgető partnerem Almási Béla, a Gábor Áron Ipari Szakképző Iskola és Szakközépiskola matematika-fizika és számítástechnika szakos tanára.

En mindennap bejárok, több tanár pedig kétnaponta jön. A tanulók fél háromkor jönnek. Előkészítik a felszerelést, készülünk a másnapi órákra. Pedagógiai szempontból a munka nagyon sokoldalú. Elsősorban az írásbeli munkákra figyelünk nagyon, ellenőrizzük őket. Külön gyakorló feladatokat adunk azoknak, akiknek az alapképzés területén lemaradásuk van. Ezen kívül művészeti tevékenység kialakítása is folyamatban van. A művészeti vonallal olyan pszichológiai szabályt szeretnénk elérni, amellyel az adottságok felszínre hozásával más területen is eredmények mutatkoznának. A hátrányos és lemaradt tanulóknál, a legfőbb ok nem a képesség hiánya, hanem az, hogy a gazdasági, szociális és családi háttér nem megfelelő a gyerekek fejlődéséhez.

– Belső motiváció alapján végzi ön itt a munkáját?

– Pedagógiai kutatásokat végeztem, végzek. Ez újszerű dolog és ezt fontosnak tartom. Bizom benne: sikerül az emberekben egy egészséges hitet felépíteni. Olyan hitet, amivel eredményesen változtatni tudnak magukon és környezetükön. Ez a tevékenység, az én tudományomba vetett hitemet is erősíti.

– Milyen az érdeklődés a tanoda iránt? Hogyan látja az intézmény működésének jövőjét?

– A hátrányos helyzetű fiatalok körében nagy az érdeklődés. Véleményem szerint a hivatalos közvélemény kicsit rossz szemmel nézi, mint minden újszerű változást a társadalomban. Ózdon elég sok szerencsétlen ember él, a környezet lerombolása miatt. A mi iskolánk nagyon szorosan együttműködik a Tanodával, közösen pályázunk, s a pedagógusok zöme is

tőlünk van. A városban a mi középiskolánkba jár a legtöbb hátrányos helyzetű fiatal. A közösség összetartó erő, feloldódnak a gyerekek, s a tanodának lesz jövője. Az ilyen intézményeknek meg lesz a jelentősége.

A tanulás 17 óráig tart, utána Váradi Gábor festőművész, a tanoda vezetője önfejlesztési tréninget tart a fiataloknak, hogy szokják a szereplést. Így leküzdik a gátlásokat és sikerélményhez jutnak. Ezt tudatosítják bennük, a tanodában. Ebben a pedagógiai munkában azonosan vallják, hogy a hátrányos helyzet nem lehet kizáró oka a sikernek, a pozitív életútnak. Váradi Gábor gondoskodik arról is, hogy a szellemi munka után a tanulók mindennap vajás kenyeret és teát kapjanak.

Czakó Flóra, a Gábor Áron Ipari Szakképző Iskola 9. osztályos tanulója.

– Szeretnék minél jobban tanulni a szaktanárok segítségével. Már jobbak a jegyeim, így magabiztosabban megyek az iskolába. A tanulás után sokat beszélgetünk, verset mondunk és megismerjük egymást. Versmondó versenyek résztvevője vagyok, s ha megalakul itt is a színjátszó csoport, annak munkájába is szeretnék bekapcsolódní.

Radics Katalin is elmondta tapasztalatait. Ő az Árpád vezér úti Általános Szakiskola 9. osztályába jár.

– November eleje óta vagyok a tanoda diákja. Jó a közösségi légkör, a tanárok figyelmesek hozzánk. Bemutakozáskor a saját versemet mondtam el, amely sikert aratott. Két éve írok romantikus jellegű, és természetéről szóló költeményeket. A tanulás a fejlődés alapja. Képzetebben jobban tudom érvényesülni az életben.

Váradi Gábor az eltelt időszakot, a pedagógiai munkát összegzi.

– Végezzük a munkánkat és az eredmények is mutatkoznak. Közösség formáló légkör alakult ki, barátságok szövődtek. A tanulók különbséget tudnak tenni a jó és rossz között. A regisztrált tanulók száma 60–70 fő. A tanodára igény van, a létszám ezt igazolja. Szaktanárookra még szükség lenne. Pályázunk, a technikai háttér megteremtése folyamatban van.

Amikor eljövök, az egyik fiú suttogva közli: már várja, hogy holnap újra itt lehessen.

Józsa Zoltán

NŐK FÓRUMA

November 23-án és 24-én a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Közművelődési Intézet szervezésében Homrodon, az Esély Községi Ház adott otthont a kétnapos rendezvénynek. A Cigány Népfőiskola keretén belül, Nők Fóruma címmel megtartott eseményen roma önkormányzati elnökök, képviselők vettek részt. Évente 4–5 alkalommal találkoznak, s olyan felvilágosításokat, hasznos információkat kapnak, amelyeket a mindennapi munkájuk során hasznosítani tudnak.

Homrogd a Cserhát déli kapuja, 1035 fős község. Nagy településnek számít, mivel a közeli falvak lakossága 75–450 fő között mozog. A település területi jelleggel egészségügyi, oktatási és gyermekvédelmi feladatokat lát el. Ezzel arányosan a problémák is fellelhetők. **Dr. Juhász Imre** polgármester tájékoztatása szerint az utóbbi időben 100 millió forint értékű beruházás történt infrastrukturális és intézményi téren, amelyeket pályázati pénzből valósítottak meg. A közösségi ház 55 millió forintba került, s ebben az évben járda, Idősek Otthona és orvosi szolgálati lakás, valamint szabadtéri színjátszó épült. Az iskolába a környező falvakból is járnak gyerekek. A települési önkormányzat a legnagyobb foglalkoztató, a munkanélküliség 30% feletti. Évente 25–30 ember közhasznú munkában történő alkalmazására van lehetőség. A szociális földprogram állattartással bővült, biztosítva a roma emberek megélhetését. Homrogd lakosságának egyharmada roma és őket érinti leginkább az állástalanság. A polgármester véleménye, hogy a kisebbségi önkormányzatok munkája változni fog, ha a nők is nagyobb arányban kaphatnak feladatokat, mivel centrikusak és kreatívak.

Balogh Annamária, az Észak-magyarországi Regionális Átképző Központ miskolci instruktora, a cigánynők speciális képzésének lehetőségeiről tartott előadást. 1998-tól megnőtt az ÉRÁK hallgatóinak körében a halmozottan hátrányos helyzetűek száma. Komoly egészségromlások tapasztalhatók, s a rehabilitációs foglalkozások száma emelkedik. A képzés egy alternatívát jelent. A szakképzettség nagy előny, motiváló erő. Borsod megyében éves szinten 50–60 tréninget tartanak a romáknak, de telített a munkacéropiac, a bérek alacsonyok. A közhasznú programok béréi alig magasabbak a jövedelem pótló támogatásnál. Az álláskereső tanácsadás feszültségoldó, közösségi programot jelent. A komplex programok a képzésen túl mentális gondoskodást, személyi tanácsadást biztosítanak a résztvevők számára. Jövő tavasszal PHARE támogatással képzés indul romáknak Miskolcon, Ózdon és Sátoraljaújhelyen. A roma nők munkaerőpiaci integrálódásának egyik lehetősége, a közösségfejlesztő képzés. Ennek segítségével a közéletből visszalehet szorítani a szóbeli erőszakot. A személyiségfejlesztő programban végzettek megértik az egyén és társadalom problémáit, s keresik az egyéni boldogulás útját. **Molnár Aranka**, a Borsod megyei Közművelődési Intézet munkatársa a közösségről beszélgetett a hallgatósággal. A közösségért tevékenykedők táborában vannak tudatos szakemberek és olyan emberek, akik felvállalták a kisebbségi önkormányzatok vezetését. A közösség az összefogás, a problémákat a települési és kisebbségi önkormányzatoknak közösen kell megoldani. A Cigány Népfőiskola 1991-ben alakult meg. Akik ide elkezdtek járni, ma már önállóan tudnak dolgozni, átadták egymásnak tapasztalataikat.

A hosszú évek alatt ezek az emberek összeforrtak és szervezetek vezetői, főiskolások, egyetemisták lettek. A családból alakul ki a nagyobb közösség, a település, s ennek része a kisebbség is.

A második napon **Fucsala Miklósné** ercsi vezető védőnő, a szülői szerepre való felkészítésről tartott tájékoztatást. A gyerek felnevelésének nem csak örömei, de nagyon nehéz feladatai is vannak. A lakáshelyzet, az életkörülmények nagymértékben befolyásolják a gyermekvállalási kedvet. Társadalmunkban stabil támogatási rendszerek teszik ezt lehetővé. A szülők érzelmi, szerelmi kapcsolata fontos családi meghatározó tényező. A terhességi és szülési időszakban nagy szerepe van a tanácsadásnak, s abban a témában adnak tanácsot, amire szükség van. **Zsákné Asztalos Emőke**, a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal Cigányügyi Főosztályának osztályvezetője, az éves költségvetés készítésének folyamatáról beszélt. A költségvetés szabja meg, hogy milyen anyagi forrásokkal rendelkeznek majd a kisebbségi önkormányzatok. A pályázati lehetőségeket a roma újságok is naprakészen közvetítik. Segítség az Internet is. A jó pályázat elkészítése tudást igényel. A beadásnál a helyi sajátosságok döntőek. Végig kell gondolni, hogy az embereknek mihez van affinitásuk. Nagy tehát a kisebbségi vezetők felelőssége. A települési és kisebbségi önkormányzatok kapcsolatában a nyitottság döntő fontosságú tényező. A kisebbségi önkormányzatoknak a törvény nem biztosítja azokat a jogokat, mint a településeknek. Ezt a kisebbségi törvény módosítása tenné lehetővé.

Józsa Zoltán

Gulliver óta az emberiség egyik bölcséleti kérdése, mi lehet jobb: törpék közt óriásként, avagy óriások között eltörpülve élni. Lehet-e boldog a sokaság, ha körötte csak értéke vesztve élhető a kisebbségi lét? A közelmúltban szinte egyszerre jelent meg két lírai válogatás, melynek versei e sorskérdés körül csokrosultak. Itt van előttem mind a két mű: **Murzsa T. Attila** aranyba öltöztetett „**Millenniumi katarzisok**” című könyve, és a remény zöldjébe kötött „**Alkonyatkor**”, amely **Pusoma Jenő** újabb költeményeiből szemezget. Egymás után olvasva őket, két érzékeny lélek, néha döbbenetesen egybevágó vallomásai merednek ránk. A korról szólna, amelyben élünk, akarva-akaratlan formába öntik az ezredév, s az ezredelő cigány értelmiségének életérzéseit. Pontosabb látélet bontakozik ki soraikból, mint ki tudja hány tudományos értekezésből kerekedne. Ne feledjük, a jó költő mindig olyan, mint a legkisebb rezdülésre is érzékeny földrengésmérő műszer, a szeizmográf! Nemcsak az utórezgéseket, legtöbbször az induló hegyomlást, váratlan földcsuszamlást is előre jelzi!

Néhány önkényesen kiragadott költői kép és ritka lírai fordulat is elég a Pusoma műveiből, hogy ráérezzünk, nincs biztos talaj talpaink alatt. Mintha csak egy vádbeszéd soraival szembe-sülnénk. De hisz azok is e visszatérő, vállvető sorok! Olvassuk őket egymás után! Szinte így is versek. „Honomban hontalan”, „Nem mentünk, idegen honban (értsd: itthon!) maradtunk...”, „ahol földinek mondd magad, de nem engedik, hogy az lehess”, „lekezelnek”, „ha hegednek a sebeid, minduntalan kikezdi”, „kibontatlanok a bekötött egyeztetett csomagtervek”, „nem elevenednek, nyugszanak a halva született kezdetek”, „a fontosnak tudott sikertelen voksaink nem szorgoskodnak”, „hitehagyottak”, „az etnikum..., ha nincsen holnapja, akkor harsogja, talpa alatt nem vesztet a talaj”, „Kialudni a töviseket!”, „Szüljenek virradatot!”.

A költő élő lekiismeret. Kortársaiért dohog, népéért dobog a szíve.

Murzsa T. Attila (költői nevén: M. Té. Attila) szintén keserű. A magyar államiság ezredéves ünnepségsorozata sem képes feledtetni e „vadul rohanó világ” kirekesztettségében tévelygő, jobb sorsra érdemes, napjait a „tehetetlenség fojtogatásában” élő népe feletti aggodalmát. Ő is kíméletlen precizitással fogalmaz: „Száműzöttként zsúfolódunk tenyérnyi négyzetméterek vigasztalónába...”, „Megbilincselte pergetések szakadnak ki népem torkából, pedig minden télen vígan arat közöttünk a halál...” Murzsa címadó versciklusa legjobb darabjai valóban lélekrengetést, katarzist váltanak ki (elég csak a XXIII. számmal jelzett szerelmi opust kiemelni), de a korábbi kötetéből ide is beválogatott családi líra, a gyermekeiről, hitveséről íródó költemények is fontosak és helyénvalók. Murzsa egyre érettebb alkotó... Lassan akár fel is fedezhetnének! „Az óriások földjére, mint törpét kényszerített gondolataim kusza világa...” – írja M. Té. (Ködök születése). „... odatörpülni a legnagyobbakhoz, a kicsikhez” – rimel rá Pusoma Jenő – akár ars poeticának is tekinthető – gondolata (Hazajöttem). Talán nem véletlen, hogy éppen

Gulliver hazájában, Angliában született meg a közmondás: a törpe az óriás vállán, mindkettejükön messzebbre lát. E tanulságot egyetlen többségi nemzetnek sem szabadna feledni. Hiszem, hogy költőink nem is hagynák.

Pusoma Jenő Alkonyatkor című kötete szerkesztőségünkötől rendelhető meg, **Murzsa T. Attila Millenniumi katarzisok** című verseskötete pedig a fővárosi Osiris Könyvesboltban kapható.

Két kiadvánnyal gyarapodott a cigányságra vonatkozó hazai tudományos irodalom is. A Külügyminisztérium nemrég sajtótájékoztatón mutatta be az Európai Összehasonlító Kisebbségkutatások Programirodája újdonságait. A „**Romakérdés az integráció csapdjában**” című kötet a romák magyarországi integrációs lehetőségeiről, 1999 júniusában Budapesten tartott nemzetközi konferencia előadásainak szerkesztett változatát tartalmazza. Szlovák államtitkár, román minisztériumi tisztségviselő, román, szlovák és amerikai egyetemi tanárok, magyar szociológusok, történészek, nyelvészek, jogászok, hazai nemzetiségi és kisebbségi, valamint minisztériális személyek fejtik ki álláspontjukat a könyv oldalain. Kormányzati stratégiák, konfliktuskezelési módszerek, a hátrányok és előnytelen megkülönböztetések értelmezései, illetve a politika ezekre adott eltérő válaszai kerülnek ezúttal nemzetközi összevetésre.

A „**Cigánynak lenni Magyarországon**” című – **Kállai Ernő és Törzsök Erika** szerkesztette – füzet fejezetei sorra bemutatják a magyarországi cigányok történetét, s tartalmazzák az Európai Összehasonlító Kisebbségkutatások Programirodájának a 2000. évről szóló jelentését a hazai cigányság demográfiai és egészségügyi helyzetéről, legfontosabb iskolázottsági mutatóiról, szociális körülményeiről, s az ezekből eredő társadalmi feszültségekről, diszkriminációról. A szervezet az állapotok feltárása és rögzítése mellett 34 ajánlást is megfogalmazott a kormányzati szervek számára. Számos figyelemre méltó tanulsággal szolgál a kötet, egyet – amelyet a könyvbemutató maga a szerkesztő emelt ki – itt is érdemes felidézni: „ha a szegénység és az iskolázatlanság összefonódása olyan népcsoport döntő többségének sajátja, amely etnikai alapon is megkülönböztethető, és amelyet éppen ezért – hol durvábban, hol szelídebben – évszázadok óta a kirekesztő mechanizmusok sokasága is sújt, akkor a társadalomnak el kell jutnia annak felismeréséig, hogy nem elég csak a gyors felzárkózást, a meggazdagodást a zászlóra tűzni. Nem lehet olyan hagyományos emberi értékeket megtagadni, mint a szolidaritás és a tolerancia. Messze a lehetőségei alatt marad, és önmagát veszélyezteti a közösség, ha a társadalom egész rétegei kiszorulnak az integrációból... A többség érdeke is, hogy e népcsoport sorsa is rendeződjön.”

Az utóbbi két kiadvány a Programiroda címen (1093 Budapest Lónyai u. 24.) rendelhető meg.

– Hegedűs Sándor –

Titkok tudója

Dr. Opál Sándor,
az OPÁL Bioenergetikai
Gyógyító és Oktatási Központ
Bt. igazgatója. Diplomás
bioenergetikus és pszi-sebész,
történelem-filozófia szakos
tanár, egyetemi doktor,
a hadtudomány kandidátusa.

2000. november 2-án
a Magyar Hadtudomány
Társaság Elnöksége
a hadtudomány terén végzett
kiemelkedő tevékenységéért
Tanárky Sándor díjat
adományozott.

Rendelőjében daganatos,
ideg- és izomsorvadásos,
továbbá allergiás, idült
nőgyógyászati, köztük
meddőség, valamint más
krónikus betegségek
bioenergetikai
kezelése folyik, valamint női
mellplasztika és sebhelyek
eltüntetése – vágás, fájdalom
és testi érintés nélkül
– bioenergiái besugárzással.

Dr. Opál Sándor kedves, megnyugtató egyéniség. Titkok tudója. Az első ilyen titok az auralátás.

– Mi az az aura – kérdezem Opál doktort.

– Orvosi értelemben valamely betegséget megelőző tünetek együttesét nevezzük aurának. A természetgyógyászatban azonban egészen más jelentése van. Aura alatt a testekből kisugárzó energiamezőket értjük. Ez az ember esetében 7 rétegű kisugárzás. 5–10 herces nagyságrendű energia kisugárzásról van szó, tehát nagyon alacsony rezgésszámúak. Van aki látja az aurát, van aki nem. Én azt mondom, az én mestereimtől tanulva, hogy eredetileg mindenki auralátónak születik.

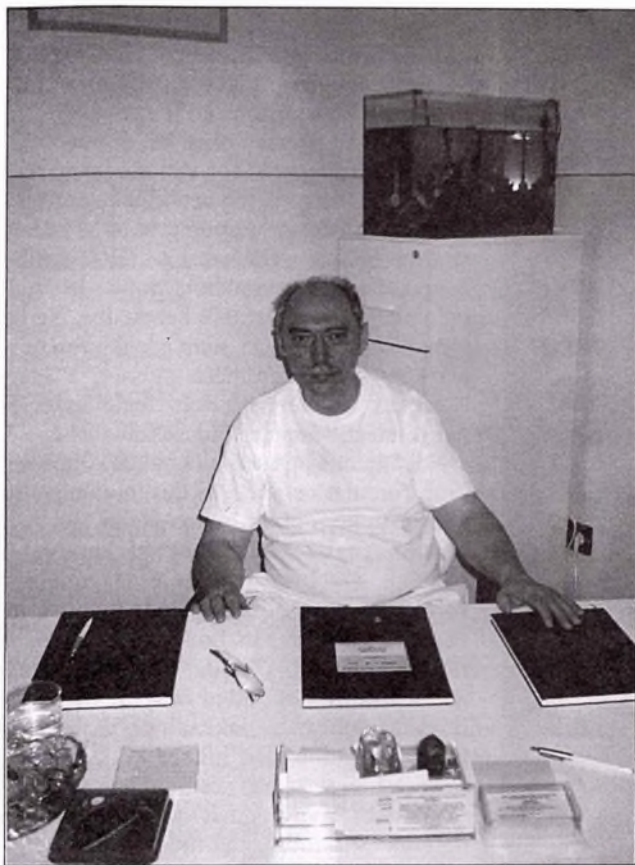
– Ez mit jelent?

– Ez olyan, mint a beszédképesség.

Akit nem tanítanak meg beszélni, az nem fog tudni. Az auralátás eredetileg minden újszülött sajátossága, de a szülők megtanítják őket az úgynevezett éleslátásra. Az auralából leolvasható az életünk során szerzett különféle testi-lelki betegségek nyomai. Mind a régiek, mind az aktuálisak. Az energia kisugárzás értelmében minden élő és élettelen dolognak van aurája. Miután már több ezer éve vizsgálják az auralátók és közel 100 éve már a tudomány is, legalábbis más országokban, ezért elég sok minden tudható ezeknek a fizikai, meg egyéb

jellemzőiről. Magának az aurafotózásnak is hosszú a története. Bármilyen furcsa, régebben kezdtek el kísérletezni ezzel, mint a normál fotózással. 1939-ben egy SZEMJON DAVINOVICS KIRLIAN nevű szovjet-orosz fizikusnak és a feleségének sikerült – a mások nyomdokain haladva – először elkészíteni aurafényképezőgépet. Azóta nagyon sokat fejlődött ez a technika is. Hosszú ideig katonai okok miatt ezt titokban tartották, de a II. világháború alatt a nyugati szövetségesek is rájöttek erre a technikára, és attól kezdve ott is gőzerővel folytak a kutatások. Itt nálunk katonai és nemzetbiztonsági okokból egészen a rendszerváltásig abszolút titokként kezelték, sőt, magát az aura létezését is tagadták. Auralátók minden nemzetnél szép számmal voltak és vannak, az egy más dolog, hogy tudja-e valaki értelmezni azt, amit lát, mert azt meg kell tanulni.

– Ön hogyan fedezte fel magán, hogy auralátó?

– Édesanyám és édesapám is auralátó volt. A II. világháború után a legnehezebb éveit élte az ország. A Rákosi-érában ilyesmiről beszélni egyet jelentett volna az öngyilkossággal. Édesanyám naponta többször elmondta, hogy erről nem szabad beszélni senkinek. Nagyon félt, hogy minimum elmeorvosintézetbe kerülünk mindannyian, de az is lehet, hogy Szibériában, koncentrációs táborban végeztük volna. Még a testvéreim előtt is titkolni kellett az auralátást.

– Ők nem voltak auralátók?

– Nem gyakorolták, édesanyám pedig félt, hogy ilyesmit gyakoroltasson velük. Nálam ez spontán megmaradt. Az auralátáshoz, aki gyakorlattal rendelkezik, a másodperc tört része alatt átvált egy másfajta nézésre, de azt észre veszi a másik fél, mert a pupilla kitágul, stb. Én a tanfolyamaimon általában mindazoknak meg tudom tanítani 1–2 óra leforgása alatt az auralátást, akiknek nincs nagyobb szemhibájuk, csak a különböző hályogos beteg-

ségben szenvedőket és a túlzott rövidlátókat nem.

Az emberi aura az egyedüli, ami 7 rétegű. Az élettelen tárgyaké egy, a növényeké általában kettő, az állatoké három rétegű. Az embernek egészen a pubertáskorig három rétegű és fokozatosan alakul ki a többi réteg. Az egy más dolog, hogy melyik auralátó hány réteget lát. Emiatt különböző viták voltak hosszú évekig. Valójában hét réteg van, csak nagyon kell figyelni, mert ezek átlebegik egymást. Mindegyik rétegnek meg van a maga

A második ilyen titok, a csakrák.

– Mik azok a csakrák?

– Az aurákban kisebb-nagyobb csakrák találhatóak. A csakra szó szakszrit elnevezés, örvényt jelent. Ezek olyan tölcser alakú, nagyon gyorsan pörgő energiaörvények az aurában, amelyeken keresztül fölvesszük és leadjuk a környezetbe az energiát. Nagyon-nagyon fontos szerepük van. Ha figyelmesen elemzünk egy-egy aurafotót, akkor pusztán ezek

amely ibolyakék színű. A hetedik a koponyatetőn működő koronacsakra, szélei halvány ultramarinkék, a közepe ezüstös. Ezenkívül még vannak úgynevezett kiegészítő csakrák, további 21. Valójában az egész aura felszínén sok-sok parányi örvénylés van. A tisztálátóknak nevezett parafenomének ezeknek a kicsiknek a számát mintegy 84 ezerre becsülik. Most még a filmzési, fényképezési technika ezeket a picikéket nem tudja kimutatni, de több mint valószínű, hogy igazuk van a parafenoméneknek, mert a hozzám hasonló extraszenszek le tudják tapogatni ezeket.

– Mit jelent az, hogy extraszensz?

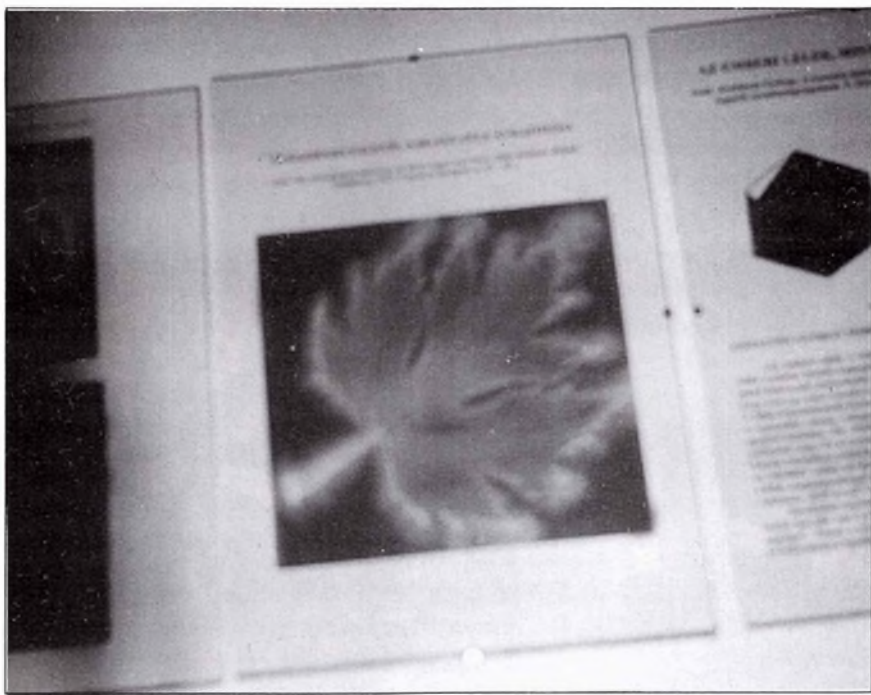
– Az átlagos emberi képességhoz mérten valamelyik téren eltérően többre képes. A bioenergetikai szakszám gyakorlati vizsgáján ezeket az extraszensz képességeket vizsgálták, mintegy belépőként. Például hosszú asztalokon irattartó dobozokban különböző tárgyak vannak. A dobozok le vannak plédvel takarva. A vizsgázónak nem szabad hozzáérni ezekhez a letakart dobozokhoz. Meg kell állapítani az ő extraszensz képességével, hogy van-e a dobozban valami, és ha igen az élő vagy élettelen?

A harmadik ilyen titok a pszi-sugár.

– Amikor gyógyítok, az energiámat általában a homlokcsakrára összpontosítom és onnan irányítom a beteg szervre. Ezt az energiát pszi-sugárnak hívják. Összetétele ma már ismert és fizikailag azonosítható részecskékből áll, le is fényképezhető. Minden anyagon áthatol, nem szigetelhető. Segítségével kés nélkül is lehet műtétet végezni, de akár gonosz szándékkal is használható.

A pszi-sugár segítségével például a szilárd halmazállapotú rákos daganat légneművé változtatható és mint negatív energia egyszerűen elpárolog a szervezetből. A világon néhányan tudunk pszi-sugárral gyógyítani: például a mesterem, MICHAEL CARRAYON francia pszichiáter professzor az egyik, meg én. Nagyon kell érteni hozzá, mert az ilyen módon működésbe hozott energia természeténél fogva pusztíthat is: a pozitív és negatív pólusok rövidre zárása elégetheti vagy jéggé fagyaszthatja a szervezetet, sőt robbantani is lehet vele.

Paksi Éva

A falevél aurája

jelentősége. Az első, a testhez legközelebb álló 1,5–2 centiméteres réteg, a különféle testi betegségek nyomait hordozza magában. A második réteg az asztrálest, érzelmi rétegű, a pillanatnyi állapotot és a régi keletű érzelmi, lelki sérülések nyomait hordozza magán. A harmadik réteget mentális rétegnek szoktuk nevezni. Nem csak azért, mert az értelmi képességeinket mutatja, hanem azért is, mert a pillanatnyilag ott zajló értelemi folyamatokra is lehet következtetni. A negyedik, ötödik, hatodik és hetedik rétegnek is meg van a maga jelentős szerepe, de ezekről csak rákérdezésre nyilatkozik az auralátó, mert ezek nagyon intim részleteket mutatnak. A hetedik réteg azt is megmutatja, hogy az illető milyen kapcsolatban van a spirituális kérdésekkel, mennyire tud elszakadni a materiális valóságtól.

nek a működéséből, illetve alakjából is sok mindenre lehet következtetni. Ezért nem csak a bioenergetikai állapotfelmérésre alkalmasak ezek, hanem kifejezetten a gyógyításra is. Ezeken keresztül tudom megnyitni az áramló energiát. A csakragyógyítás is több ezeréves tudás részeit képezi. A védikus indiai szentkönyvekben ugyanúgy megtalálható a csakragyógyítás módszereinek a leírása, mint például az óegyiptomi halotti tekercsekben.

7 fő csakrát különböztetünk meg, ezek a test középvonalában működnek, elöl is és hátul is, párban, tehát 7x2. Az egyes számú a gyökércsakra, mert a gátizomzat közepéről fúj ki. Ha egészséges, akkor téglapiros színű. A második a lépcsakra, ez narancssárga. A harmadik a köldökcakra, kadmiumsárga színű. A negyedik a szívcsakra, ez zöld színű, az ötödik a torokcsakra, ez sötétkék, a hatodik a homlokcsakra,

Képturmix

Az Országos Cigány Önkormányzat 2000. december 21-én a Millennium jegyében évezredzáró cigánybált rendezett az Országos Cigány Információs és Művelődési Központban. "Töltsenek velünk egy kötetlen estét, ismerkedjenek meg cigány kultúránk és művészetünk értékeivel, gasztronómiánk jellegzetes ízeivel" szölt a meghívó.

*Az asztaltársaság tagjai balról jobbra:
Raduly József, Farkas Flórián, Martonyi János
külgyminiszter felesége, a külgyminiszter és
Osztrojkán Béla.*

*A koncert szünetében Dr. Mádl Ferenc
köztársasági elnök és felesége, Áder János az
Országgyűlés elnöke és felesége társaságában
Lendvai József hegedűművész.*

*Báthory János, a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi
Hivatal elnöke és Varga József, a Magyarországi
Cigányok Közalapítványának elnöke, Lendvai
Csócsi József és Balogh Dezső játékát hallgatja.*

*Suki András, a Liszt Ferenc
Zeneművészeti Főiskola I.
évfolyamos hallgatója zongora-
játékával örvendeztette meg a
hallgatókat.*

*A Fekete Szem az
autentikus cigány zene
művelői közé tartozik.*

Nagysikerű hegedűgálát tartott a 100 Tagú Budapest Cigányzenekar december 26-án az Állami Operaházban. A hagyományteremtő szándékkal 1999-ben életre hívott karácsonyi koncert rendezési jogát 10 évre nyerte el a 100 Tagú Cigányzenekar. Az előadást nemzetközi televíziós társaságok is átvették.

Február 2-án a 100 Tagú Cigányzenekar és Bangó Margit az eladott lemezek magas példányszáma után platinalemezt kaptak.

Minden idők legjobb kapusa Molnár László, a 100 Tagú kitüntetett nagybőgőse.

A cigányválogatott és az ORFK rendőrválogatottja mérkőzött a 100 Tagúval. Az eredmény 8:8, a 100 Tagú javára.

SZÉCSI MAGDA író – illusztrátor

GYORSFÉNYKÉP

Született: 1958. 05. 09. Komádi

Gyermekei: Dóra (23), Zita (+)
Koppány (7)

Kedvenc írója: Marquez, Sylvia Plath

Zeneszerzője: Mozart, Vivaldi, Presser.

Étele: Húsleves és minden leves...

Ítala: kakaó, vörösbort, unicum.

Illata: szantálfa, kókusz.

Színe: vörös és fekete.

Virága: vörösróza

Gyümölcse: görögdinnye

Hangszere: zongora, szitár.

Évszaka: nyáron a tél.

Városa: Tata, Krakkó.

Hobbija: sakl

Politikusa: Gandhi

Szécsi Magda, David Ibolya
igazságügy-miniszter társaságában
Fotó: Nyári Gyula

Szécsi Magda nem szeret önmagáról beszélni. Pórol jár az az újságíró, aki erőszakkal akarja kiszélesíteni belőle a válaszokat. Mert válaszol! De úgy, hogy abban nincs köszönet, s mert képtelenség átlátni, hogy a valóság vagy a képzelet egy szeletével engedi útjára a kíváncsiságát. Ezért van az a sok egymásnak ellentmondó információ az írónőről, aki saját bevallása szerint csak nevet a vele interjút készítőn, és egyáltalán nem zavarja, ha valótlanosságokat írnak le róla. Azt mondja: „Minden adatnál többet árulnak el rólam a rajzaim és mesém. Még az is kiderül belőlük, hogy érettségiztem-e, vagy sem...” Nevet, nevet, nevet és keményen megkritizálja a legfrissebb Roma Képzőművészeti Albumot, amit gyengének és hiteltelennek tart. Számonra Szécsi Magda különös és varázslatos ember. Kreativitása, intelligenciája irigylésre méltó. Hangyaszorgalommal dolgozik, utólérhetetlen energiával gazdagítja évről-évre irodalmunkat és képzőművészetünket. 1988 óta kilenc mesekönyve jelent meg. A tizedik a júniusi könyvhétén lát napvilágot „Szia, Frici!” címmel,

az Ab Ovo Kiadó gondozásában. Magyar és külföldi neves írók könyveit illusztrálja, Maria Pawlikowskától kezdve, az Énekek énekével bezárólag. A Tagore kötet illusztrálása két kiadást élt meg, és az 1998-as Oslói Grafikai Biennálé nagydíját is elnyerte, míg itthon elutasították a „Szép Könyvek” pályázatán. Ám 2000 tavaszán Szécsi Magdát Ferenczy Noémi díjjal tüntették ki, amit a roma újságok nem közöltek, miközben díszításvirattal ünnepelték őt Párizstól, Krakkóig olyan hírneves grafikusok, mint Herta Parkyn, Robert Mesmer, vagy Halina Banting. Remélhetőleg Szécsi Magda írói munkásságát elismerő kitüntetés sem várat sokáig magára, hiszen Szécsi Magda egyrangú, magas művészetet képvisel az irodalomban és a képzőművészetben egyaránt. Az írónővel a Fészek Klubban beszélgettünk. Boldog vagyok, hogy hallgathattam.

– Az első cigány költő, akit megismertem Kovács József (Hontalan) volt, akit 1977-78-ban, valahogy ekörül mutatott be nekem Péli Tamás. Majd megismerhettem Choli Daróczi Józsefet és Vörös Borit is Pesterzsébeten. Volt nagy ámulásom, hogy milyen okosak vagyunk, mégis kinéznek, lenéznek bennünket az „Aranycsillag” Étteremben, ahol találkozni szoktunk. Csak azért mert leritt rólunk, hogy cigányok vagyunk. Volt min elgondolkoznom, ahogy hallgattam Vörös Boriékát. Kovács igen kemény verseket szavalt nekünk. Versci egyszerűen pofán vágta az akkori hatalmat. Péli gyakran beszélt arról, hogy mi, igenis felelősen dönteni tudó emberek vagyunk, olyanok, akik magukban őrzik Isten egy darabját. Choli a társadalmi igazságtalanságokat boncolgatta nagy hűvvel, amittől még a szomszéd asztaloknál ülők is szívbajt kaptak. Vörös Bori pedig az egyetemenről beszélt, ahová akkoriban járt, és ahol még különlegességgnek számított egy okos, szép cigánylány. Csodálatos érzés volt együtt lenni velük, együtt elgondolkozni pedig, a szabadság maga volt! Két évig hallgattam Péliéket. Szó szerint. Mert én nem, vagy alig beszéltem, bár mindenről önálló véleményem volt, és van, de gyakran megtartottam és megtartom magamnak, mert nehéz beszélni. (Bár mostanában, az utóbbi négy évben van pár ember, akivel egészen könnyedén el tudok beszélgetni súlyos kérdésekről). Aztán úgy alakult az életem, hogy kimehettem külföldre tanulni. Az utolsó napon Péli Hilda nénivel voltam, aki húsleveset főzött, és nekem adta lánya, Ildi teliakabátját, mert nekem nem volt. Három nagyméretű kockás férfi sálát vartam össze kaftánnak és abban jártam, mert egyszerűen nem volt pénzem kabátra. 1983-ban jöttem haza. Éltam a magam életét. Hol rossz, hol jó döntéseket hozva, de mindenképpen magamat építve, és nem bánva semmit. Péliéket messziről figyeltem. Péli akkoriban már szerepelt a TV-ben, a Rádióban. Kovács versei sorra jelentek meg a lapokban, és persze Kovácsot azóta az egész ország megismerte, sokat beszéltek róla. Lehet, hogy ezért is nem kerestem őket éveket. Vörös Bori sem volt már a XX. kerületben. A III. kerületben dolgozott, mint később megtudtam. Sajnáltam az elmúlt éveket, hiszen nagyon jó volt együtt lenni. Aztán jóval később megismertem Osztójkán

Bélát is, aki valami módon rám talált, és hívott lépjek be a Phralipe szervezetbe. Beléptem. Én voltam a 88. belépő. Tetszett Béla lelkesedése, a hite, hogy a rendszerváltás után emberként kezelnek bennünket is, vagy ha nem, hát teszünk róla. Szép idők voltak! Még nem számított a pénz. Tiszták voltunk. Kár, hogy vége! De ennek így kellett történnie, hiszen így történt a magyaraknál is: hol van már a lakitelki szép, békés összefogás, hol az MDF, SZDSZ közös eufóriája? Sehol! Persze, ha eljön az ideje az új gondolatok, új érzések, új tettek megtapasztalásának az mindig fájdalommal és rombolással jár. A régi lerombolásával. Gyakran beszéltek arról a hozzám fordulóknak, hogy ne felejtsek el, az ok és okozat sorsfordító igazságosságát, hogy minden velünk történő jóról vagy rosszról mi tehetünk: a döntéseink, és a hitünk. Az élet törvénye a hit törvénye. A hit, az agyunkban megfogalmazott gondolat. Nem hihetünk olyasmiből, ami árthat nekünk vagy sérthet bennünket. Hinnünk kell a bennünk élő Istenben, erőben, hatalomban, vagy nevezzük bárminek is. Egy indiai Jogi. Brantanatta, ezt így fogalmazta meg: „Változtass gondolataidon, és a sorsodon változtatatl.” Én gyakran ébredek a következő mondatokkal, ami átsegíti a mindennapokon: „Szeress és tégy, amit akarsz!” Eszerint élek. Természetes, hogy soha, semmi szialatt, soha senkinek ártani nem akarok. „Jó akarok lenni” – írtam egyik versemben. Ehhez nem kell személyiségfejlesztő tanfolyamokra jámni, csak esténként lapozgatni kellene a Bibliát, és aszerint élni. Hogy betartom-e a tízparancsolatot? Jó kérdés. Fontos kérdés. Egyet kivéve igen. Mert szeretek valakit, aki a másé és aki szöke és kékszemű. De szelídülnek, mert akarom, hogy szialatljenek ezek a szenvedélyes érzések itt bennem. Ezért dolgozom sokat. És nem azért, hogy nyomot hagyjak magam után. Hiszen mindenki ismeri a mondatát, hogy „Ami ember keze alkotott elenyészik. Egyiptom piramisait is emberkéz alkotta, tehát Egyiptom piramisai is elenyésznek...” Nem a kézzelfoghatóért írok, rajzok örökletes sebességgel. Hanem a megfoghatatlant, az érzéseket, amiket soha sem veszíthetek el, ha csak el nem akarom veszíteni. Ez az én választásom! A kreativitást választottam. És, hogy erről mit gondolnak mások? Miért kellene, hogy érdekeljen? Az vagyok, amit gondolok. Te is, más is az, nem több és nem kevesebb, mint amit nap, mint nap gondolkodom. Sok cigány ember gondolkodik úgy, mint én, legfeljebb nem tudják leírni vagy szavakba önteni. De erre itt van sok-sok tehetséges írónk: A csodálatos Bari, a bölcs Lakatos Menyhért, a lázadó Kovács Józsa, a mindig oktató Choli, a megrázó Holdosi, a különös világot teremtő Osztójkán, és még sorolhatnám hosszasan, a cigányság lelkiismeretének hangjait. Hogy embernek milyenek? Nem tudom. De művészetük előre visz bennünket saját magunk megismerésében. És mi vagyok én? Semmi! De nem kell mindenkinek valakivé válnia ahhoz, hogy ember legyen. Csak viseltesünk mély tisztosággal a másik iránt. Ha másért nem, hát azért, mert annak a másnak is van mersze végig élni az életet. És ez nem kevés.

Miczura Varga Edit

Buffó portréjához

Különösen bensőséges és felemelő érzés lehet a világhírű 100 Tagú Cigányzenekar élén művészeti vezető-vezetőprimásként dirigálni az együttest annak tudatában, hogy ott ül az egyik sorban az „apám” is, aki nyolc éves korban adta kezembe a vonót, s illesztette állam alá a hegedűt. És elindított a siker, a karrier felé, azon az úton, amely a muzsikás dinasztiák tehetségeinck adatott.

Buffó Rigó Sándor

Vajon hányszor jut ez eszébe mostanság az „öreg” Buffó Rigó Sándornak, aki a hetvenhetedik esztendőnt nyúzza, s bírja a strapát, a próbák megerőltető, s mindig valami újat adó légkörét, amelyet nem egyszer éppen a fia, Buffó Rigó Sándor, a híres primás követel? Csak a laikusoknak tetszik úgy, hogy csak úgy spontán oda lehet ülni muzsikálni a százasok közé. A sikert sikerre halmozó, a világot nagykövetként járó és a magyar cigány muzsikuskoknak hírét terjesztő együttes minden tagjának sok-sok munkájába, fáradozásába, próbájába kerül, míg olyan harmonikusan szól a zenemű, amint azt Liszt, Brahms, Berlioz, Strauss, Bartók, s a többiek megálmodták.

Buffó egész habitusával a régi neves nagy primásokra emlékeztet. A művészeti vezetővel történt közvetlen beszélgetés rávilágított egy híres magyar muzsikás dinasztia múltjára. Általa betekintést nyerhettek a hallgatók arról, hogyan is sikerült Buffónak Tatáról, a fényes főváros csillogó villogó éttermek, kávéházak világába kerülni, és helytállni vidéki cigány fiúként. A Tokajig az Émkéig, a Gellértig és a többi híres szórakozóhelyekig hosszú út vezetett. Vallomása szerint elég későn, nyolc éves korában került kapcsolatba a hegedűvel. Hogy szeretett-e gyakorolni? Igen, csak nem akkor, amikor mások úgy kívánták, hanem amikor kedve volt hozzá. S bizony megessett, hogy a kis Buffónak ez este 10 óra körül jutott eszébe. És mint mondta: „ilyenkor rámszólt anyám, hagyjam abba, mert zavarom a szomszédokat”.

Szeretettel említette első tanító-mesterét Rónainét, és a dinasztiából a híres sipost, Burka Sándort, aki klarinétiskolát teremtett. Élmeny volt hallgatni Buffót, akit tudása, felkészültsége, emberismerete, s úgy vélem a belőle áradó humanizmus emelt a SZAZASOK művészeti vezetőjévé.

Buffó Rigó Sándor az egyik legműveltebb, legintelligensebb cigány muzsikás. Szűknek bizonyult az a félóra, amelyből, ha villanásokkal is, Buffó által betekintheztünk a muzsikás világba. Neves primások között is ő azon kevesek közé tartozik, aki képes elmesélni, magyarul elmondani hegedűvel – vonóval a hallgatókat! S, aki ezt tudja, a csúcson érezheti magát. Egy-egy gesztusából, szemvillanásából, mozdulatából már azt is tudja a banda, legyen az nagy zenekar, olyan hatalmas együttes, mint a SZAZASOK, mi van a fejében, mi következik a túrbán. Ezt csak a legjobbak, a

legnagyobbak ismerik, erre csak a tekintély képes! S ezt csak együtt a zenekar adhatja meg, melyért a közönség szívének hangja – tapsa, elismerése a jutalom.

A SZAZASOK sikeres koncertjei közül egy dél-franciaországit említett meg. Ott a tetszés nyilvánítását a közönség azzal fejezi ki, hogy az ülőpárnákat feldobálja a színpadra. A koncert megkezdése előtt a rendező-színész-producer arra kérte a közönséget, hogy ezt mellőzzék, hiszen egy-egy párna eltalálhat értékes hangszereket is. Mellőzték is, de egy párnát felvittek a színpadra, s a zenekar cél, Buffó Rigó Sándor lábaihoz helyezték, szűnni nem akaró taps kíséretében.

Buffó nyitott egyéniség. Érdekli, becsüli, tiszteli a cigány alkotó művészeket, a roma újságírókat, költőket, írókat, képzőművészeket stb. Első alkalommal 1992 őszén hozott össze vele az Értetek kiáltok c. kötetem bemutatója, melyre az Írószövetség Benczur utcai székházában került sor.

Ott volt a Magyarországi Cigányok Kulturális Szövetségének egész vezérkara. Lakatos Menyhért, Choli Daróczy József, Péli Tamás, Farkas Tibor, Pusoma Jenő, Nagy Gusztáv, Szepesi József, Nyári László, Fátyol Mihály, s a Hollandiából frissen hazaérkezett Buffó Rigó Sándor és Fátyol Tivadar, s több nem roma értelmiségi. Choli volt a házigazda, s miután szatmári szilvával, tokajival (ki mivel) koccintottunk, „hazamentünk” a Kulturális Szövetség Sas utcai székházába.

Akkor még jól prosperált az MCKSZ. Európa szerzte elismert vezetőgárdája volt, írók-költők-újságírók, képzőművészek. Élet volt! Politikai vitaesteket rendeztünk. Égett a „lámpa”, s ide hazajöttek a romák. Ez történt Buffóval is. Láta a világosságot a szövetségben, s azonnal otthon volt, közöttünk. Azóta nagy tisztelője vagyok.

Úgy érzem mindez hozzátartozik Buffó portréjához. Bemutató-sára a Cigány Félóra műsorához méltóan a 2000. év utolsó, december 30-án került sor. Varga Ilona szerkesztő-műsorvezető kitűnően választott, amikor Buffó Rigó Sándort, a 100 Tagú Cigányzenekar művészeti vezetőjét mutatta meg. Élmeny volt. A zenei betétekből hiányoltam a hallgatót, ami a leghíresebb primások repertoárjából soha nem hiányozhat!

Farkas Kálmán

A cigánynő helyzete a cigány társadalomban – III. rész

A Sátor Sándorral végzett közös gyűjtéseket is felhasználva, összeállította Wuscher Anna

A cigány nőnek védenie kell a férjét, ha bántják. Viták alkalmával köteles mellette kardoskodni. 1986-ban egy hétig tartott Krakkóban a vita a cigányok között. Reggeltől estig veszekedtek, verekedtek. Valamilyen gazdasági elintéznivalójuk volt, amin nagyon összekaptak. A hatóság előtt a csúnyácska, hat gyerekes B. E. vállalta, hogy ő érte, féltékenységre miatt dül a csata. Mindenki nevetett. Kívülállók azonban nem avatkoztak bele a vitába. Majd megbékélnek. Hetedik nap valamelyik cigányember – nem árulják el, hogy ki – leharapta R. I. egyik fülét, illetve abból egy nagydarabot. Megszűnt a vita. R. I. fogta a fülét, bevitte a szobába, az asztalra tette és várta a fiát, R. Cs-t, hogy hazajön az iskolából, hazahozza a technokolt és visszaragasztják a fülét. Egy óvatlan pillanatban azonban a macska lekapta az asztalról a fül darabot és megette. Azóta hiányos R. I. füle.

N. J. felesége egy szentesi vásárban történt verekedéssel kapcsolatban váltatta férje helyett a szurkálás elkövetését. Három év börtönt kapott, de a férjet nem sikerült tisztáznia, így ő is három év börtönt kapott. B. A. három és fél évet ült börtönben a férjétől átvállalt szurkálásért. Kiszabadulása után elhagyta a férjét. A bűn átvállalása is kötelező a cigány nőnek.

A cigány családban is a nő feladata a lakás berendezése, festése, gondozása. Tekintve, hogy évszázadokig vándoroltak, sátorban, majd ideiglenes putriban, letelepedésük után egy helyiségből álló putriban laktak, ahol nem volt mód a lakás berendezésére, díszítésére. A földön szalma, fölötté nagy vörös dunna, hogy ne látszódjék, ha bepizskolódott. Ez volt minden lakályosság. A nappalokat a szabadban töltötték.

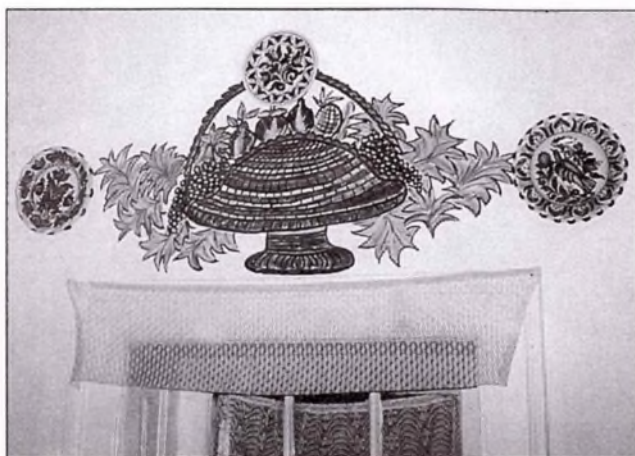
1965 után megkapták, vagy megvették az elhagyott falusi házakat. Egyes helyeken elhanyagolt rozoga házakat kaptak, másutt gyorsan leakták, elhanyagolták a házakat. Szarvason a legnagyobb szlovák házakban cigányok laknak. Adnak a házak külsejére.

Országosan a tapasztalatok hiánya miatt, sokan elhanyagolták lakásukat. Mások azonban szépen rendben tartják. Régi lecserélt bútorokat vásárolnak nem cigány családoktól és a bizományi áruházakból. Ritka náluk az új bútor. (Mellékelem Balogh Gusztáv lakásáról készült képeket. Már ilyen szép, faragott, esztétizált bútort is találunk cigány lakásokban.

A lakás festése díszes. A színek rikítóak. A cigányok festője egy szentesi ember. Mindenki csak úgy ismeri: Pikasszó. Szentes, Öcsöd, Mezőtúr, Szarvas cigány házait ő festi. Sima, színes falra virágokat, körbe girlandot varázsol. Van, ahol az egész falat betöltő képet készít. B. E. egyik szobája falán havas hegyvidék tövében legelésző özikéket láthatunk. Félteve örzi. Fényképezni nem engedi, nehogy más is hasonlót készítsen. Egyes sírkövekre is a halott kedvenc mintáját festetik. A rózsákat, virágokat minták alapján festi Pikasszó. Egy képhez gyakran három, négy mintát használ, s fest különböző színekkel. A mintákat ötven éve készíti, és vásárokon árulja özv. Lustyik Györgyné. A mintákat

festett, színezett állapotban rajzlapon is megmutatja.

Eredetileg a szlovákok díszítették ilyen mintákkal lakásaikat. A henger feltalálása után, csak a cigányok alkalmazzák. A lakást vásári terítővel, szentképekkel rakják tele. Némelyikről azt sem tudják, hogy kit ábrázol. Csupa élénk szín, mint a cigány nők: lányok, asszonyok ruhája, fej és vállkendője. A ruhák anyaga boltból

Balogh Gusztáv lakásának részlete

kerül ki. Nem cigány varrónők készítik. Cigányos ízlésüknek megfelelően kombinálják a színeket, melyeknek magyarázatát a környező népektől vették át. (Magyar, horvát, szlovák.) A piros a szerelem, szeretet, a fehér a tisztaság, tisztesség, a zöld a remény, a sárga az irigység színe. A kis és nagy delén kendőket (kázsmér) nem lehet boltban megvásárolni, mert Magyarországon nem gyártják, és nem árulják. Régi vizsgálódás után tudtam meg, hogy a kendőket Kanadából szerzik be. Kitudakolják kinek van rokona, aki csomagban küld kendőt. Elég drágán vásárolják. Az eladónak jó üzlet. A tótszentmártoni és tótszerdahelyi népviseletnek is tartozéka

Balogh Gusztáv lakásának részlete

a rózsás kis és nagy delén kendő. A J. Tótszerdahelyi család rokonai élnek Kanadában. Ők küldik a kázmér kendőket, és a rokonok árulják elsősorban a horvátoknak, de kerül belőlük a környező cigányokhoz is. Kecskemét környékén a cigányoknak vannak rokonai Kanadában. Ők terítik szét az Alföldön a rózsás kendőket.

A Tótszentmárton (Zala megye) és környéke népviseletének illusztrálására mellékelek képeket. 1960-ban én gyűjtöttem fel és állítottam színpadra a horvát lakodalmast. A kép egy kultúrversenyen előadott jelenetet ábrázol: A cera vágást. – A lakodalmas háznál májusfát állítanak. Erre kötik, kicsit magasán, a menyasszony me-

Balogh Gusztáv lakásának részlete

vecskekendőjét. A menyasszony-
anc alatt a vőlegénynek le kell
vennie a kendőt. (Nyújtózkodik, ug-
yal érte.) A vőlegény két barátja
tétósan, mintha segíteni akarna,
kejszével üti a cerafát. Ha a vő-
legénynek sikerül levennie a me-
vecskekendőt, vége a menyasszony-
ancnak. A vőlegény beköti a
menyasszony fejét. Ettől kezdve az új
asszony csak kendőben mutatkozhat.
Így van ez a magyar, a szlovák és a
cigány néphagyományban is. Köte-
lező az asszonyoknak a kendő
viselése.

Az öregek meséltek egy esetet,
amikor egy Marci nevű fiú lekapta egy
Márica nevű lány kendőjét a cera fáról
és elszöktette a menyasszonyt. 1967-
ben Sáfár Sándor más változatban
állította színpadra a horvát lakodal-
mast. Mellékelve a csoportkép.

Sáfár Sándor 1966-tól haláláig,
1983 decemberéig volt a férjem és
gyűjtőtársam. Mindkettőnknek az volt
az elve, hogy a felgyűjtött néprajzi
anyagot valamilyen módon vissza kell
adni annak a népcsoportnak, ahonnan
származik.

Sáfár Sándor a
tótszentmártoni is-
kola minden osztá-
lyában néprajzi
sarkot létesített a
tanulókkal. Ez ös-
ztönözte a hagyo-
mányok megőrzé-
sére, ápolására a
gyerekeket. Mellé-
kelem a Narodne
Novine című újság
1967-ben megje-
lent cikkét. (Kao u
prici, azaz: Mint a
mesében.)

Sáfár Sándor ci-
gánytáncot is tanított Tótszentmár-
tonban. Ezt a képet azért mellékelem,
mert jól látszik, hogy a helyi
népviseletet egy kis ügyességgel
hogyan lehetett cigányosra varázsolni.
Ma már a horvátoknál, magyaroknál
és a cigányoknál is megszűnt az asszo-
nyok kötelező kendőviselete. Ezt úgy
emlegetik, hogy kivetkőztek a nép-
viseletből.

A férfiak ruházata csizmanadrág,
csizma, fehér ing, zakó, széles zöld
szalaggal körülvett drapp, vagy zöld
kalap. – A vajda régen ezüst pitykés
lajbít viselt és vajdabotot hordott,

sallangokkal, csengőkkel, hatalma je-
lül. Az utolsó ilyen öltözetű vajdát
Szabó Istvánt ismertük Tiszakürtön, az
azóta felszámolt Rávagy telepen.

1913-ban kezdődött a Feminista
mozgalom és terjedt el az egész
világon. A környező népek asszonyai,
lányai kiharcolták, hogy tanulhatnak.
Egyes helyeken, oktatás, egészség-
ügyben függetlenségük záloga, hogy
önálló keresettel rendelkeznek. Nem
kiszolgáltatottak. A horvátok egy
furcsa egyenlőséget is kiharcoltak. Ez
nem más, mint a Torkos csütörtök.
Hamvazó szerda utáni napon a nők
csapatostól kivonulnak a szőlőhegyre
és „férfi módon” mulatnak. Ha ezen a
napon férfi bemerészkedik a pincék
közé, mezítenre vetköztetik, és úgy
zavarják haza.

A női egyenjogúságért való harcban
a cigány nők nagyon elmaradtak. Igen
kevés a tanult cigány nő. Még ke-
vesebb a cigány származású női
vezető. Ez is inkább csak a zenész, az
úri cigányok közül kerülnek ki. A sok
gyerek miatt, ma már alig akad női
vezető. – A cigány nők lázadása a

Nagyék háza Szarvason

társadalmi, családi elnyomás ellen,
inkább csak menekülésükben nyilvá-
nul meg. Ha munkát kapnak, igyekez-
nek nem cigány férfihez feleségül
menni. Ezzel szakítanak a megszokott
életformával. Gyerekeiknek nem tanít-
ják meg a cigány nyelvet.

Poklosiban N. Gy. két húga Pesten
rendőrökkel él együtt. B. A. Szarvason
K. A. fiával költözött össze. Amikor a
fiú apja túlságosan tiltakozott a
„házasság” ellen, a lány rokonai jól
helybenhagyták a nem cigány apát.

(folytatjuk)

Foto: I.D. archivum

Ki menekül és ki nem?

Bármennyire könnyű lenne is erre a kérdésre meggyőzően válaszolni (személyes sorstragédiákat idézve fel), az esetlegesség csapdáját mégis nehéz elkerülni. Mert aki megnyomorított léthelyzetben él, nem is annyira nehéz elhitetni vele, hogy még mindig van remény. Csak éppen a személyi döntésen múlik, mennyire mer kockáztatni. Vagyis képes-e múltjával egyszer s mindenkorra leszámolni, hátrahagyva mindent, amely valaha is fontos volt számára. *A remélt jólét ígérete így válik alapvető életcélá. Attól is függetlenül, hogy a garanciák hiányoznak, s csak igen kevesen lehetnek bizonyosak abban, hogy menekülteként valóban jobb világ vár rájuk. Olyan eszményi rendszer, melyben nem kell szégyellniük hovatartozásukat, korábbi kirekesztettségüket, hanem egy más nemzet valóban egyenrangú és egyenjogú polgáraivá válhatnak.*

De éppen ez a bizakodás vizstétvútra. Miközben ugyanis a legkáprázatosabb színekben lehet felvillantani, hogy a menekültek töredéke hogyan jutott el a sikerekig, vagy miként lehetett gazdag európai polgár, a más szinten nyomorba süllyedtekről kevés szó esik. Akik minimális nyelvi és egyéb ismeretek nélkül (esetleg félanalfabétaként) vágta neki a „nagy kalandnak”. S akikkel előzőleg roppant egyszerű volt elfogadtatni, hogy a közvetett rasszizmus áldozatai. Seholsem kaptak munkát, kiköltöztek az otthonukból, segélytengődtek, s a többségi társadalom állandó célpontjai voltak. Így valóban nem volt más választásuk, mint a kényszerű migráció. S nyilván abban is reménykednek,

hogy a jóléti társadalmak polgárai eleve könyörületesebbek lesznek irántuk. Másfajta megfontolások alapján ugyanígy reménykedhetnek azok is, akik a még sikeresebb vállalkozás lehetséges előnyeit veszik számba. Vagy olyan kapcsolati tőkével rendelkeznek, melyet viszonylag rövid időn belül kamatoztathatnak.

Valójában a kivándorlás mindkét motívumrendszeréhez is társíthatók többé-kevésbé cáfolhatatlan tények. Legfeljebb az a kérdés, hogy akik nem akarnak vagy nem tudnak kivándorolni, azok milyen áldozatot hoznak. A tehetetlenség foglyai lennének, vagy esetleg abban reménykednek, hogy egy olyan népcsoport tagjai, amely ezer szállal kötődik egy ország történetéhez, nemzeti kultúrájához? A válasz ezúttal egyértelmű. Mert hogy az önuralom nem csupán az ember saját szenvedélyei fölötti hatalmát jelenti, hanem egy-egy közösséghez való tartozás vállalását is. Az anyagi érdekeken túl, vagy éppen azok ellenére is. Lehetséges, hogy az itt-maradók már csak az együttélés minimumát keresik, s abban reménykednek, hogy számkivetetti létükből van kiút, de ez a bátorság hosszabb távon mindenképp irányadóvá válik. Olyan értékigénlő magatartássá, mely a jólét kecsegtető világát nem tartja mindennél fontosabbnak. Merő naivitásnak is tűnhet mindezt feltételezni, ám a lényeg mégiscsak abban rejlik, hogy a migráció – akár csoportszintű, akár egyéni választáson alapul – bizonyos mértékig az önfeladással egyenértékű.

Még hozzá azért is, mert a menekülés – paradox módon –

meghátrálással jár együtt. Az önbecsülés, az emberi méltóság elvesztésével, melynek következményei, illetve ezek romboló hatásai sohasem tűnnek el. Azáltal, hogy a jobb megélhetés remélt előnyei köré szerveződik minden, a legalapvetőbb értékek is viszonylagossá válnak. Mert ha elfogadjuk is azt a tényt, hogy a cigány származásúak kivándorlása nem egyszerűen egyedi problémákról szól (legyenek azok akár emberi jogi, akár gazdasági természetűek), hanem a népcsoport általában vett kirekesztődéséről, akkor sem feledkezhetünk el arról, hogy akik a menekülést választják, igazából saját egyéni sorsuk jobbra fordulásában bíznak. Demonstratív akciójuk láttán aligha gondolhatja bárki is komolyan, hogy több százezer hazai cigány követné példájukat. Még ha valamely rémisztő elmélet alapján feltételeznénk is ezt, semmi más nem bizonyítana, mint hogy cigányság nem vált a nemzet részévé. Holott éppen arról van szó, hogy az európaiság gondolata nemzeti sokszínűsége alapján. Vállalt és vállalható hagyományelvűsége, egymás mellett élő kulturális sokfélesége.

Más kérdés, hogy mindez a valóságban hogyan érvényesül. De legalább abban elkerülhetetlen egyetértésre törekednünk, hogy a kivándorlók erkölcsi bátorsága mégsem tekinthető olyan erénynek, mely könnyűszerrel követhető. Kivált azért sem, mert a szegénység vámszedői újra és újra felbukkanak.

Dr. Kerékgyártó T. István

A Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány 2001. évi célpályázati felhívása a nemzeti és etnikai kisebbségek kultúrájának, önazonosságának megőrzéséért, fejlesztéséért végzett tevékenység támogatására

CÉLPÁLYÁZATI TÉMAKÖRÖK:

GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI TÁBOROK

A 2001. március 19. és 2002. február 28. közötti időpontban zajló programok támogatására.

Beküldési határidő:
2001. március 19.

Döntés: 2001. április vége

HAGYOMÁNYÖRZŐ ÉS KULTURÁLIS RENDEZVÉNYEK

Első szakasz (2001. március 2. és 2001. július 31. közötti időpontban zajló programok)

Beküldési határidő: 2001. március 2.
Döntés: 2001. március vége

Második szakasz (2001. augusztus 1. és 2002. február 28. közötti időpontban zajló programok)

Beküldési határidő: 2001. április 27.
Döntés: 2001. május vége

TUDOMÁNYOS RENDEZVÉNYEK

A 2001. március 9. és 2002. február 28. közötti időpontban zajló programok)

Beküldési határidő: 2001. március 9.
Döntés: 2001. április vége

KUTATÓI PROGRAMOK

A 2001. március 9. és 2002. február 28. közötti időpontban zajló programok támogatására.

Beküldési határidő: 2001. március 9.
Döntés: 2001. április vége

NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGEK

KUTATÓMŰHELYEI ÉVES PROGRAMJÁNAK TÁMOGATÁSA

A 2001. március 9. és 2002. február 28. közötti időpontban zajló programok támogatására

Beküldési határidő: 2001. március 9.
Döntés: 2001. április vége

KÖZÉLETI SZAKEMBEREK KÉPZÉSE

A 2001. március 9. és 2002. február 28. közötti időpontban zajló programok támogatására

Beküldési határidő: 2001. március 9.
Döntés: 2001. április vége

REGIONÁLIS ÉS HELYI ELEKTRONIKUS MÉDIA

A 2001. március 9. és 2002. február 28. közötti időpontban zajló programok támogatására.

Beküldési határidő: 2001. március 9.
Döntés: 2001. április vége

KIADÓI TEVÉKENYSÉG ÉS KALENDÁRIUM KIADÁSA

A 2001. április 20. és 2002. február 28. közötti időpontban zajló programok támogatására.

Beküldési határidő: 2001. április 20.
Döntés: 2001. június eleje

HITÉLETI TEVÉKENYSÉG

A 2001. április 6. és 2002. február 28. közötti időpontban zajló programok támogatására.

Beküldési határidő: 2001. április 6.

SZÍNHÁZI TEVÉKENYSÉG

A 2001. április 20. és 2002. február 28. közötti időpontban zajló programok támogatására

Beküldési határidő: 2001. április 20.
Döntés: 2001. május vége

KÖZGYŰJTEMÉNY ÁLLOMÁNYÁNAK GYARAPÍTÁSA

A 2001. május 4. és 2002. február 28. közötti időpontban zajló programok támogatására.

Beküldési határidő: 2001. május 4.
Döntés: 2001. június eleje

A kuratórium a döntéshozatal időpontjainak változtatási jogát fenntartja!

A döntést követő két héten belül értesítést küldünk!

FIGYELEM!

A pályázatot adatlapon kell benyújtani. Az adatlap kitöltéséhez nélkülözhetetlen a 8 oldalas útmutató, amely részletesen tartalmazza a pályázat benyújtásához szükséges tudnivalókat is!

Az adatlap az útmutatóval együtt beszerezhető a közalapítvány irodájában munkaidőben. (Budapest, VI. ker. Bajcsy-Zsilinszky út. 31. III. em. 6).

Ha a pályázó postai úton kéri az anyagot, akkor C5-ös (közepes méretű), a pályázó nevére megcímezett, felbélyegzett válaszbörítéket kérünk.

Levélcímünk: 1387. Budapest 62. Pf.: 25.

Az adatlap és az útmutató lehívható az alábbi Internet-címen is:

<http://w3.datanet.hu/-mnek>

A teljes pályázati anyagot egy példányban kérjük benyújtani!

Faxon, e-mail-en nem küldünk és nem fogadunk pályázati anyagot!

FONTOS!

Hiányos vagy késve érkező pályázatot a kuratórium nem bírál el. Hiánypótlást nem kérünk és nem fogadunk el.

A MAGYARORSZÁGI NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGEKÉRT KÖZALAPÍTVÁNY SZÉKHELYÉNEK CÍME 2001. JANUÁR 22-ÉTŐL MEGVÁLTOZOTT. AZ ÚJ CÍM: BUDAPEST VI. KER. BAJCSY-ZS. UT. 31. III./6. TELEFONSZÁMUK, LEVELEZÉSI CÍMÜK, E-MAIL-, INTERNET CÍMÜK VÁLTOZATLAN.

Az összes Soros pályázatra vonatkozik:

A pályázat követelményei: Pályázni kizárólag az erre a célra szolgáló űrlap kitöltésével lehet, amelyen a részletes pályázati követelmények megtalálhatók. További információ és űrlap beszerezhető: A pályázó nevére megcímezett és felbélyegzett közepes méretű válasz-

böríték megküldésével postai úton: Soros Alapítvány, 1525 Budapest, Pf. 34. Telefon: 315-0315, Fax: 315-0201), vagy személyesen: Budapest, II. Bolyai u. 14. A Soros Alapítvány részletes tájékoztatója a

www.soros.hu

címen megtalálható az Interneten. Az Internetről az űrlapok letölthetőek.

A Soros Alapítvány pályázatot hirdet közhasznú foglalkoztatás támogatására
(Kódszám: 836/5)

Pályázat célja:

Bács-Kiskun, Békés, Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar, Heves, Jász-Nagykun-Szolnok, Nógrád, Somogy, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye kistérségi önkormányzatai, közhasznú munkáltatásra jogosult szervezetei számára megkönnyíteni, hogy közfeladataikat, elsősorban a helyi rászoruló idős lakosság ellátását, gondozását, házuk, kertjük rendben tartását, házi munkák elvégzését közhasznú foglalkoztatás keretén belül szervezzék meg.

Pályázni lehet:

Olyan programokkal, amelyek

- a helység, elsősorban az idős, rászoruló lakosság gondjainak megoldását összekötik a helyi munkanélküliség enyhítésével,
- amelyek legalább 180 napos foglalkoztatást biztosítanak helyi munkanélküliek számára.

A támogatás jellege:

- elsősorban hozzájárulás a pályázati program megvalósításához szükséges olyan kisgépek, eszközök beszerzéséhez, amelyek a Soros Alapítvány

egyéves támogatásán túl is biztosítják a közhasznú foglalkoztatást,

- másodsorban hozzájárulás a közhasznú foglalkoztatás bér- és járulékos költségeinek önrészéhez, illetve a többletfoglalkoztatással együttjáró költségekhez.

A pályázók köre:

A „pályázat célja” alatt felsorolt megyék 3500 lakosánál kisebb lélekszámú településeinek önkormányzatai, önkormányzatok által alapított szervezetei, illetve civil szervezeteik, amennyiben közhasznú foglalkoztatásra jogosultak.

Előnyben részesülnek:

- azok a pályázók, akik a foglalkoztatást minél hosszabb időre oldják meg,
- akik a közhasznú munka szervezését, irányítását is közhasznú foglalkoztatásban oldják meg,
- azok, amelyek benyújtói megalapozottan kilátásba helyezik, hogy az újonnan beindított közhasznú munkatevékenységek a Soros Alapítvány egyéves támogatása után is folytathatók.

A pályázat követelményei:

1. Pályázni kizárólag az e célra szolgáló űrlap kitöltésével lehet, melyen a részletes pályázati követelmények megtalálhatók.
2. Egy intézmény csak egy pályázatot küldhet be.
3. A pályázati programban ismertetni kell (majd utólag igazolni), hogy milyen jellegű munkát hány emberrel kívánnak elvégeztetni.
4. A pályázathoz csatolni kell a Munkaügyi Központ határozatát arról, hogy a pályázó szervezet a közhasznú munkáltatást elnyerte, vagy arra legalábbis ígérvénye van.
5. A támogatásban részesülőknél biztosítaniuk kell a támogatott programra vonatkozó információk hozzáférhetőségét, valamint részt kell vállalniuk a program során szerzett tapasztalatok közkincsé tételében.

Beküldési határidő:
2001. március 31.

A pályázati döntésekről szóló értesítés várható határideje:
2001. június 30.

Felhívás

Az Országos Cigány Információs és Művelődési Központ minden érdeklődőt szeretettel vár 2001. március 1-én a Budapesti Rendőr-főkapitánysággal közösen szervezett fotókiállítással egybekötött drogmegelőzéssel kapcsolatos előadásra.

A kábítószer megelőzése érdekében tartandó előadásokat a BRFK ismert prominens vezetői tartják.

A fotókiállítás március 1-én és 2-án megtekinthető az Országos Cigány Információs és Művelődési Központban.

Időpont: 2001. március 1. 10:00 óra

Helyszín: Országos Cigány Információs és Művelődési Központ

1103 Budapest, X. Gyömrői út 103.
Tel/fax: 265-08-38

Továbbra is várjuk azoknak a 7 és 20 év közötti fiataloknak a jelentkezését, akik a Művelődési Központban indí-

tandó ingyenes könnyűzenei alapképzésre jelentkeznek.

- zongora, - bőgő, gitár, basszusgitár
- dob - ének

Az Országos Cigány Információs és Művelődési Központban 2001. február 26-án 8.00 órától ingyenes ruhaszolgáltatással egybekötött vérérdő napot szervezünk, melyre minden vérérdőt szeretettel várunk.

Felhívás együttesek, szólisták részére

Az Országos Cigány Információs és Művelődési Központ és a Nagyecsed Fekete Szemek Együttes felhívással fordul azon érdeklődőkhöz, akik te-

hetséget és kedvet éreznek magukban arra, hogy a hagyományos folklórzene, táncot tanulják és előadják.

A tehetségkutató verseny elbírálásában valamint a későbbiek folyamán az oktatásban az igen híres Fekete Szemek Együttes vezetője, Bódi Varga Gusztáv lesz segítségünkre.

A tehetségkutató verseny időpontja:
2001. március 12. 10.00 óra

Helyszíne: Országos Cigány Információs és Művelődési Központ

1103 Budapest, X. Gyömrői út 103.

Érdeklődni, jelentkezni lehet telefonon - 265-08-38, 264-94-48 - és levélben a Művelődési Központ címén.

Erős Zoga és Zöld Marci (II. rész)

Zoga mély lélegzetet vett, összeszorította a fogait, aztán felkapott egy széket, azzal ment neki az egész rokonságnak. Ordított, zúzott, nem nézett semmit, egészen addig amíg minden cigány el nem terült a padlón. Akkor Erős Zoga megfogta a cigányokat, felrakta az egész pereputtyot egy kocsira, és elvitte őket az orvoshoz. Estig tartott, míg mindegyiket bekötötték. Akkor vette csak észre Zoga, hogy a sógora eltűnt. Most már csak azért is megkeresi, gondolta. El nem képzelnétek, hol találta meg! Zoga feleségének szoknyája alatt lapult a csóró. Könnyen eltudott bújni ott, mert akkoriban a cigányasszonyok még hosszú, nagyon bő, ráncos szoknyát hordtak.

Héj, méregbe gurult Zoga, hogy a saját felesége rejtegeti a betyárt. Úgy falhoz vágta az asszonyt, hogy csak úgy nyekkent.

– Jaj, kedves uram, Zoga! Ha már engem megütöttél, legalább az én szegény testvéreimet ne bántsd!

– Nem bántom, Panna! – mordult Zoga. – De egyet még ütök rajta, hogy amíg él, emlékezzen rá.

No, kapott akkor Marci akkorát, hogy megnémult. Hat hétig nem bírt megszólalni, csak mutogatott, ha valamit mondani akart. Telt-múlt az idő. Erős Zoga egy ideig otthon volt, de nem bírta ki sokáig csavargás nélkül. Benne volt a cigányvér, mennie kellett. Ahogy ment, betévedt egy szőlőbe, és ha már ott volt, degeszre tömte magát. Már indult volna tovább, amikor megpillantott egy kunyhót. No abban egy óriás kígyó tekergett. Volt olyan vastag, mint egy embernek a dereka. De Erős Zoga nem ijedt meg tőle, előkapta a Marci kökénybotját, azt szúrta a kígyó közepébe. Az elkezdett vergődni, de olyan erősen, hogy még a kunyhó falait is kidöntötte. Végül is kiadta a páráját.

Zoga fogta a kígyót, és elindult vele a faluba, hogy az előljáróknak megmutassa, milyen hőstettet vitt végbe. Ahogy ment végig a falun, az emberek kicsődültek az utcára, hogy megnézzék rettegett ellenségüket, aki

miatt már jó ideje ki sem mertek menni a szőlőbe. Hát, mondhatom, volt is mit nézni a kígyón, mert Zoga vállán háromezerszer is körül volt tekerve, de még így is sűrűlt a farka a földet. Örültek az előljárók is, meg akarták jutalmazni Zogát. Ígérték neki házhelyet, hogy építsen rá magának egy kis kunyhót, és éljen ott a faluban, de Zoga nem fogadta el.

– Nem kell nekem házhely. Úgysem tudnék én egy helyben maradni, a család meg jó helyen van az apóséknál. Ha jót akarnak velem tenni, adjanak inkább egy vándor- iparengedélyt! Azzal bármerre mehetnék az országban.

Teljesítették a kérését. Erős Zoga zsebre vágta a papírt, aztán elindult az erdők és a hegyek felé. Maga sem tudta, hogy hová, csak ment. Egyszer csak elérkezett egy nagy mocsárhoz, amiben egy nagy döglött ló feküdt. Két ember küszködött, hogy kihúzzák, de sehogy sem bírtak vele. Nézte Zoga egy darabig, mint kinlódni, de akkor megsajnálta őket:

(folytatjuk)

Szécsi Magda

Okosnak lenni jó!

(Ismeretterjesztő sorozat gyerekeknek) I. rész

– 1 –

A π számot ($\pi=3,14\dots$), a kör területének és átmérőjének hányadosát, mind nagyobb pontossággal ismerjük. Legutóbb két indiai matematikus 100000 tizedesjegyig számította ki. Ellenőrzésképpen két különböző módszert alkalmaztak: Az eredmény pontosan egyezett. Ez igazolja az emberi agy és a számítógép teljes

megbízhatóságát. Ha az eredményt közölnénk, a számjegyek teljesen kitöltenék a Lungo Drom újság mintegy 20 lapját.

E rengeteg számolás a számítógépen mindössze 3 órát vett igénybe, a közönséges asztali számológépen megszakitás nélküli munkával is mintegy 10000 évet vett volna igénybe.

Aligha valószínű, hogy ekkora pontosságra bármilyen gyakorlati

cél érdekében szükség lenne. Mégsem csupán üres játszadozásról van szó: minthogy a π számjegyei elvileg teljesen szabálytalanul következnek egymás után, érdemes volna statisztikát készíteni az egyes számjegyek előfordulásának gyakoriságáról. Ehhez pedig minél több jegy szükséges...

Rajzolj nekem egy számítógépet!

F E J T Ö R Ö K

Kedves Gyerekek! Szervusztok!

Mindannyian megkaptátok a félévi bizonyítványokat, és érdemjegyeitek tükrözik az első félévi munkátokat. Ugye néhányatoknak rá kell kapcsolni a tanulásra, hogy a tanév végén jobb osztályzatokat kapjatok? A jó eredményt elért gyermekeknek viszont gratulálunk!

Sajnos a téli örömek ezen a télen nem valósulhattak meg egy gyermek számára sem. A télűző farsangi multságok talán kárpótolnak benneteket. Szórakozzatok jól!

Jelmez bál

A farsangi bálon milyen jelmezeket viselhettek? Ha a megfelelő mássalhangzókat beírjátok, elolvashatjátok, hogy milyen jelmezesek vannak jelen a mulatságon!

Ö			Ö		I	Á			Á	
A	Á			Ó	Ü				É	

Könnyítésül közlöm, hogy a megfejtendő jelmezesek gyakori szereplői a cigánymeséknek!

Rostás-Farkas György cigányszármazású irodalmár egyik csodálatos verseskötetének címe „Tiétek a szívem” – „Tumaroj muro jilo”. Verseihez az illusztrációkat F. Tóth Zsuzsanna készítette.

Az első grafika az eredeti, a mellette lévő apróbb változtatásokat figyelhettek meg. Legalább három különbséget fedeztetek fel!

A grafika „Levél Kálmánkához” című verséhez készült. A költő levele szeretett öccséhez íródott, melynek utolsó versszakaszát olvashatjátok:

*Már este van álom száll rám,
Ne haragudj, kicsi Kálmán,
Hogy rövid lett a levelem,
Aludj jól és álmodj velem.*

Táncoljunk!

A Magyarországon élő cigányság táncai közül a „botoló” táncok igen érdekesek, sok ügyességet, jó ütemérzékét kívánják. Ezt a táncot nemcsak bottal táncolják, hanem más meglepő eszközökkel is! Melyek ezek? Az alábbi rejtvényekből megtudhatjátok!

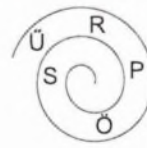
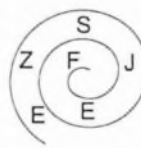

foldmü- velő eszköz	→			
ereinkben folyik	→			
napnyugta	→			

varjú mondja	→			
élteti a növényeket	→			
berúgás a kapuba	→			

A megfejtéseket a középső függőleges sorokban olvashatjátok!

A csigavonal közepétől ha kiindultok, a másik két tánceszközt is felfedezhetitek!

Bari Károly gyűjtése nyomán:

Tavaszsűrgető szokás

Februárban már gyakran kisütött a nap, de az öreg cigányok még fáztak. Négyen-öten kimentek a sátraik elé, és szívták a cseréppipáikat. Majd a pipáikat a sarkuk alá tették, toppantottak egyet és mondták:

„Eltörjük a pipácskát,
Csináljuk a tavaszkát!”

A rejtvényekhez jó szórakozást kívánunk

Az oldalt összeállította: Bujdosó Jánosné

L. D. Horoszkóp 2001. március

KOS
(III. 21. - IV. 20.)

Nagyszerűen kezdődik ez a hónap, hiszen egy új és eddig ismeretlen utat fog követni céljai elérése érdekében, vagy esetleg egy régi projektjét tudja majd újra hasznosítani különleges adottságának megfelelően. Az a mód, ahogyan másokkal társul, legyen ez szakmai vagy érzelmi kapcsolat, több ösztönösséget árul el, mint éretten átgondolt elhatározást, de ilyen módon sikerül fenntartania hosszú kapcsolatokat. Hónap végén ingerlékenynek találják és sajnos nem mindig viselkedik diplomataként, de váratlan inspirációi csodálatot keltenek! Az egészség területén hasonló az elemekre, a rövid életetartamú elemekre. Vigyázzon magára, rugalmas időbeosztást alakítson ki, mert szüksége van a felfrészésre...

Testrésze: a fej. Bolygója: a Mars. Eleme: a tűz.
Térmészete: kardinalis. Drágaköve: az ametiszt.

Bika
(IV. 21. - V. 20.)

Márciusban egy hosszú távú kapcsolatot kell végre elrendeznie: legyen gyors és határozott a döntésben! Nyughatatlan és aktív hetek elé néz. A változás szeleit várja, azt, hogy elszakadjon kissé az elmúlt negyedév hosszú és hideg emlékeitől. Elmenni, mozogni, új arcokat látni más környezetben, ha lehet! Gondolatai szilárdan a szerelmhez kapcsolódnak, illetve egy kreatív tevékenységhez. Nyugalom! Előrehaladást fog tapasztalni mindkét téren. Ne veszítse el a fejét! Vezesse le mozgással a feszültségét...

Testrésze: a nyak. Bolygója: a Vénusz. Eleme: a Föld.
Térmészete: szilárd. Drágaköve: a vértő, a rózsakvarc.

Ikrek
(V. 21. - VI. 21.)

Ha már régóta próbál valamit eladni vagy megvenni, akkor most végre lehetősége nyílik erre. Nagy vágyat érez arra, hogy valami szokatlan dologba kezdjen, ami egyszerre szórakoztató, hasznos és pihentető is. Az ötlet szerelmének is tetszeni fog. Hónap közepén egyik felettése olyan feladattal bízta meg, amely megteremtí a lehetőséget karrierje előrelendítésére. Ne ijedjen meg, adja önmagát! De el ne felejtse, hogy ön inkább elméleti, mint gyakorlati ember... 25-én, vagy környékén végre fény derül egy olyan dologra, amely már régóta foglalkoztatta, de készülőn fel rá, hogy nem azt fogja hallani, mint amire számított! Örüljön...

Testrésze: a tüdő és a kar. Bolygója: a Merkúr. Eleme: a levegő.
Térmészete: változókéony. Drágaköve: a berill.

Rák
(VI. 22. - VII. 22.)

Egyik barátja önási bulit rendez, mert végre megtalálta álmai párját. Ön együtt örül vele. Egy titkos megbeszélésen olyan üzletet kellene kötnie, amely nagy kockázattal jár. Legyen megfontolt, ne hozzon gyors döntést. Egy szerencsés fordulat után lehetősége nyílik arra, hogy elvállaljon egy jobban fizető állást, de ugyanakkor előléptetik jelenlegi munkahelyén... Jó és jobb között is lehet rosszul választani! Akkor dönt jól, ha ezentúl több időt tölt családjával, és csak annyit foglalkozik munkájával, amennyi a sikerhez feltétlenül szükséges! A siker záloga pedig az, ha megtanul hallgatni...

Testrésze: a gyomor. Bolygója: a Hold. Eleme: a víz.
Térmészete: állandó. Drágaköve: a smaragd.

Oroszlán
(VII. 23. - VIII. 23.)

Próbáljon meg nyugodt maradni, még akkor is, ha nagyon nehezen megy. A munkahelyén állandóan bosszantják. A közös pénzügyekkel kapcsolatban legyen elővigyázatos! Ön általában elragadó és érdekes, intenzíven tud szeretni és gyűlölni. Próbálja meg elkerülni, hogy olyan dolgok miatt aggódjék, amik miatt valóban nem is kellene... Sokat profitálhat az egyedül eltöltött időből! Próbáljon meg kicsit lazítani. A jó egészség a hónap ajándéka, ám figyeljen arra, hogy egy hozzátartozója milyen gyakran zavarja önt! Zavaros napok elé néz...

Testrésze: a szív. Bolygója: a Nap. Eleme: a tűz.
Térmészete: szilárd. Drágaköve: a rubin.

Szüz
(VIII. 24. - IX. 23.)

Ön a titkos kapcsolatok mestere! Márciusban váratlan események irányítják a szívét. Előfordulhat gyors csábítás, különös találkozás, villámcsapás, de egy meglepő születés is. Fel kell készülnie különös érzelmi megnyilvánulásokra... Gyűjtő szenvedélye az egekig csaphat a hónap közepén! Kritikaiba belepusztul környezetébe, ha nem tudja visszafogni magát... Egyébként sem túl népszerű mostanában, de ezt ön még fokozni is tudja!

Testrésze: a belső. Bolygója: a Merkúr. Eleme: a Föld.
Térmészete: változókéony. Drágaköve: a jaspis.

Mérleg
(IX. 24. - X. 23.)

Ön tehetségével, diplomatikusságával lenyűgözi az embereket. Nyugodtan és ésszerűen áll hozzá a világhoz. Ha olyanra kéri, amihez nincs kedve, könnyen talál kibívót. Élete nagyon aktív lesz a hónap során és bár szeret otthon lenni, igent mond a meghívásokra, mert semmiről sem akar most lemaradni. Szeretné végre visszanyerni az elmúlt időszakban csorbát szenvedett önbizalmát... Többet keres a hónap során és ezt annak köszönheti, hogy kapcsolatait kihasználja. Fontos megtanulni, hogy a meglévő pénzét jól ossza be.

Testrésze: a vese. Bolygója: a Vénusz. Eleme: a levegő.
Térmészete: kardinalis. Drágaköve: a gyémánt.

Skorpió
(X. 24. - XI. 22.)

Önt tisztában van saját értékeivel, ami meghatározza a tetteit. Mivel csak a saját céljaival van elfoglalva, ezért alig valószínű, hogy haszontalan dolgokkal töltene az idejét. De ezt nem lehet teljesen kizárni, mert hízélgéssel sok mindenre rá lehet venni... Túlságosan is szereti érezni, hogy az embereknek szükségük van önmé! Mivel túl ambiciózus, ezért márciusban tele lehet stresszel! Ön szerint a pihenés teljesen felesleges és haszontalan időtöltés. Hamarosan rájön, hogy ebben nem volt igaza: ön orvoshoz megy, autója a szervizbe! Sokszor megdöbben, szenvedélyes és ingerlékeny a magánéletben, a féltékenykedésével betegé teszi a párját! Nyugodjon meg, öné marad az, amit megszerzett, márciusban mindenképpen...

Testrésze: a nemi szerv. Bolygója: a Mars. Eleme: a víz.
Térmészete: szilárd. Drágaköve: a topáz.

Nyílas
(XI. 23. - XII. 21.)

Könnyen hajlik túlzott optimizmusra és könnyen magával ragad másokat. Ez a tulajdonsága veszélybe sodorhatja egyik barátját március közepén. Fogja vissza magát, mert környezetének eleve van az ön által okozott meglepetésekből! Hónap végén előfordulhat, hogy szem elől téveszti, hogy mit is kellene csinálnia, és ezért inkább nem csinál semmit... Vegyen egy ébresztő órát! Pontatlansága kétségbe ejti kedvesét, munkaadóját és lassan önmagát is...

Testrésze: a csípő és a comb. Bolygója: a Jupiter. Eleme: a tűz.
Térmészete: mozgékony. Drágaköve: a gránát.

Bak
(XII. 22. - I. 20.)

Bizalmatlan minden új helyzettel, új feladattal szemben. Amit nem ismer, ellenségének érzi! Minél magasabbra hág a ranglétrán, annál elhagyatottabbnak érzi magát. A szerelmben nem képes feloldódni, bár igen mélyen tud érezni. Márciusban nem érzi magát olyan feszültnek, mint általában. Ez az életöröm elnyeri kollégái szimpátiáját és munkakedve sem csökken, hanem inkább tovább fokozódik. Karrierje új fordulatot vehet, de ne hagyja, hogy túlságosan csábító ajánlatokkal illúziókba ringassa magát. Ruháit átújtsa fel sürgősen! Egy kalap régi vágya... vegye meg. Hónap végén ne harcoljon a haladás ellen, alkalmazkodjon késedelem nélkül...

Testrésze: a térd. Bolygója: a Saturnus. Eleme: a Föld.
Tulajdonsága: kardinalis. Drágaköve: az ónix.

Vízöntő
(I. 21. - II. 19.)

Környezetét rendkívül ügyesen és szinte észrevétlenül befolyásolja! Ebben a hónapban a munkahelye, az egészsége, a személyes felelőssége keveredik az olyan dolgokkal, mint a házasság, a partnerkapcsolat vagy közeli ismerősök. Valójában a bolygók állásai azt mutatják, hogy nagyon oda fog figyelni az egészségre és a jólétére! 28-án kreativitása egyszerűen az egekbe száll és maga is csodálkozni fog tehetségén és kreativitásán! Próbálja meg tartózásait kiegyenlíteni... Ne felejtse el egy karcsú láb látni, hogy Ön inkább barátságára, mint szerelemre van beállítva.

Testrésze: a csukló. Bolygója: az Uranus. Eleme: a levegő.
Térmészete: szilárd. Drágaköve: a zafir.

Halak
(II. 20. - III. 20.)

Ön a gyakorlati életbe nem tud beilleszkedni, tele van fájdalommal és panasszal. E hónapban hosszabb időre le fog horgonyozni egy játékonkodási szervezetenél. Rengeteg időt és energiát fog beelőlni egy projektbe, humanitárius programba. Ahogy a hónap vége közeledik, különösen nagy hangsúlyt fog fektetni egy cél elérésére és sokat fog dolgozni, hogy munkája sikeres legyen. Végül úgy érzi majd, hogy becsapták, kihasználták! Akárhogy is lesz, a fontos, az, hogy pihenjen sokat, mert szervezete nem bírja a strapát, műtét előtt, vagy után van... Tanuljon meg hallgatni arra a belső hangra, amely azt mondja: vigyázz!

Testrésze: a láb. Bolygója: a Neptun. Eleme: a víz.
Térmészete: mozgékony. Drágaköve: a kriolit.

Országos vásárok naptára

2001. március hónapra

Március 1., csütörtök

Ónod -oák,
Szeged-
Cserepes sor -ok,
Vésztő -oák,

Március 2., péntek

Gyöngyös -oá,
Gyula -oák,
Miskolc -ok,
Pécs -R,

Március 3., szombat

Abony -oá,
Komló -oák,
Kompolt -oák,
Magyar-
nándor -oák,
Marcali -ok,
Miskolc -ok,
Pécs -R,
Pécs -ok,

Március 4., vasárnap

Csongrád -oák,
Gyoma-
endrőd -av+mgv,
Isaszeg -osk,
Jászapáti -oák,
Kiskunhalas -oák,
Lajosmizse -oák,
Miskolc -av,
Nagykörös -oák,
Pápa -k-jv,
Pécs -R,
Szarvas -oák,
Szeged-
Cserepes sor -ok,
Szolnok -av,
Tápiószent-
márton -oák,

Március 6., kedd

Cegléd -oá,
Nagyecsed -oák,
Nagykanizsa -oák,

Március 7., szerda

Miskolc -oák,
Polgár -oák,
Tura -oák,

Március 8., csütörtök

Gyöngyös -oák,
Komádi -oá,
Szeged-
Cserepes sor -ok,

Március 9., péntek

Miskolc -ok,
Pusztá-
mértes -oák,

Március 10., szombat

Galgamácsa -oák,
Jászberény -oák,
Miskolc -ok,
Ózd -oák,
Pécs -ok,
Tószeg -oák,

Március 11., vasárnap

Dombóvár -ok,
Gödöllő -osk,
Gyoma-
endrőd -oák,
Jászárók-
szállás -av,
Miskolc -av,
Nagykörös -av,
Ócsöd -oák,
Pásztó -oák,
Pécs -oák,
Szeged-
Cserepes sor -ok,
Szekszárd -oák,
Szentcs -oá,
Szolnok -av,
Tompá -ok,
Törtel -oák,
Újszilvás -oák,
Zalaeger-
szeg -av,

Március 13., kedd

Csorna -oák,
Zalaeger-
szeg -oák,

Március 14., szerda

Csorna -oák,
Makó -ok,
Mezőcsát -oák,
Miskolc -osk,

Miskolc
Vajszló -ok,

Március 16., péntek

Miskolc -ok,

Március 17., szombat

Bercel -oák,
Miskolc -ok,
Mohács -oák,
Pécs -ok,

Március 18., vasárnap

Abony -oák,
Böhönye -oák,
Dunaföldvár -oák,
Érselvadkert -ok,
Fegyvernek -oák,
Hajdúnánás -oák,
Heves -oák,
Kunszent-
miklós -oák,
Miskolc -av,
Mórahalom -oák,
Pécs -oák,
Sárvár -oák,
Szeged-
Cserepes sor -ok,
Szolnok -av,
Vác -oák,

Március 19., hétfő

Bélapátfalva -oák,
Kapuvár -ok,
Nagydorog -oák,

Március 21., szerda

Jánoshalma -oák,
Miskolc -osk,
Veszprém-
varsány -oák,

Március 22., csütörtök

Szeged-
Cserepes sor -ok,

Március 23., péntek

Miskolc -ok,

RÖVIDÍTÉSEK

av. = autóvásár
bv. = búcsúvásár
csv. = cserépvásár
k-jv. = közúti jármű vásár
kuv. = kutya vásár
LNv. = Lovas Napok vására
mgv. = munkagép vásár
nmv. = népművészeti vásár
oá. = országos állatvásár
oák. = országos állat- és kirakó vásár
ok. = országos kirakó vásár
osk. = országos sertés- és kirakó
vásár
r. = régiségvásár
bv. = termékbemutató és vásár
üv. = ünnepi vásár

Március 24., szombat

Miskolc -ok,
Pécs -ok,
Sárbogárd -oák,

Március 25., vasárnap

Csongrád -av,
Csorna -k-jv,
Jászfákó-
halma -oák,
Miskolc -av,
Nagykátá -oák,
Pásztó -av,
Pécs -oák,
Szeged-
Cserepes sor -ok,
Szeghalom -oák,
Szekszárd -oák,
Szolnok -av,
Tokaj -oák,

Március 26., hétfő

Szécsény -oák,

Március 27., kedd

Pápa -oá,

Március 28., szerda

Miskolc -osk,

Március 29., csütörtök

Mélykút -oák,
Szany -ok,
Szeged-
Cserepes sor -ok,

Március 30., péntek

Déaványa -oá,
Miskolc -ok,
Pécs -R,

Március 31., szombat

Jászárók-
szállás -oák,
Mezőberény -av+mgv,
Miskolc -ok,
Pécs -ok,

A vásárnapot
összeállította:
Wilhelm István

Keresse,
Olvassa

LD
„LUNGO DROM”

OPEL

Ivanits & Bárkány Opel márkakereskedés

1173 Budapest, Pesti út 237. Tel./fax: 258-0995, 257-4658

Új és használt gépkocsik értékesítése, szerviz, karosszéria-javítás,
EREDETVIZSGÁLAT!